

Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τεχνολογικού Τομέα
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Σύγκριση των φορολογικών συντελεστών της Ελλάδας με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΟΝΟΜΑ: Ανθή

ΕΠΩΝΥΜΟ: Παρασκευά

ΑΜ: 14955

Επιβλέπωντας: Κατσουλέας Γιώργος

Πειραιάς 2016

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Ανθή Παρασκευά, 2016

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Υπογραφή.....

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/ Η κάτωθι υπογεγραμμένος / η, του, φοιτητής του Τμήματος.....του ΑΕΙ Πειραιά Τ.Τ., πριν αναλάβω την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας μου, δηλώνω ότι ενημερώθηκα για τα παρακάτω:

«Η Πτυχιακή Εργασία (Π.Ε.) αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο του συγγραφέα όσο και του Ιδρύματος και θα πρέπει να έχει μοναδικό χαρακτήρα και πρωτότυπο περιεχόμενο.

Απαγορεύεται αυστηρά οποιοδήποτε κομμάτι κειμένου της να εμφανίζεται αυτούσιο ή μεταφρασμένο από κάποια άλλη δημοσιευμένη πηγή. Κάθε τέτοια πράξη αποτελεί προϊόν λογοκλοπής και εγείρει θέμα Ηθικής Τάξης για τα πνευματικά δικαιώματα του άλλου συγγραφέα. Αποκλειστικός υπεύθυνος είναι ο συγγραφέας της Π.Ε., ο οποίος φέρει και την ευθύνη των συνεπειών, ποινικών και άλλων, αυτής της πράξης.

Πέραν των όποιων ποινικών ευθυνών του συγγραφέα, σε περίπτωση που το Ίδρυμα του έχει απονείμει Πτυχίο, αυτό ανακαλείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Συνέλευση του Τμήματος με νέα απόφασή της, μετά απο αίτηση του ενδιαφερόμενου, του αναθέτει εκ νέου εκπόνηση Π.Ε. με άλλο θέμα και διαφορετικό επιβλέποντα καθηγητή. Η εκπόνηση της εν λόγω Π.Ε. πρέπει να ολοκληρωθεί ενός τουλάχιστον ημερολογιακού δμήνου από την ημερομηνία ανάθεσής της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18, παρ. 5 του ισχύοντος Εσωτερικού Κανονισμού»

Ο Δηλών

Ημερομηνία

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή εργασία πραγματώνεται τη σύγκριση των φορολογικών συντελεστών που εφαρμόζονται, από τα παλαιότερα χρόνια μέχρι και σήμερα, στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με την Ελλάδα. Για να επιτευχθεί, όμως, η σύγκριση αυτή πρέπει πρώτα να παρατεθούν στοιχεία, όπως: οι έννοιες του φόρου και των φορολογικών συντελεστών, οι κατηγορίες των φόρων, ο τρόπος με τον οποίο επιβάλλονται στους πολίτες καθώς και η συσχέτιση αυτών με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Παρατίθενται λοιπόν, τα θέματα αυτά μέσα σε τρεις ενότητες: την έννοια των φόρων, τη φορολογία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τέλος τη σύγκριση της φορολογίας της Ελλάδας με της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη βοήθεια γραφημάτων. Συγκεκριμένα, έγινε μια ενδεικτική σύγκριση ανάμεσα στη φορολογία κάποιων χωρών με ακραίες περιπτώσεις φορολογικών συντελεστών (για παράδειγμα ως ο φορολογικός συντελεστής φυσικών προσώπων) με σκοπό να κατανοηθεί η διαφορετικότητα από το ένα κράτος – μέλος στο άλλο και ουσιαστικά αυτό που προκύπτει είναι η «πρωτοβουλία» της κάθε χώρας να επιβάλλει τους δικούς της κανόνες σύμφωνα με τις ανάγκες της. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να διαμορφώνεται μια γενική ποικιλομορφία στα φορολογικά συστήματα και κατ' επέκταση να εμφανίζονται κάποιες χώρες, ίσως, και «αδικημένες». Η συσχέτιση αυτή πραγματοποιήθηκε ώστε να γίνει γνωστό το κατά πόσο επηρεάζεται η φορολογία μιας χώρας από ορισμένους παράγοντες, όπως για παράδειγμα ο βαθμός στον οποίο έχει επηρεάσει η παγκόσμια οικονομική κρίση τις οικονομίες, και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή περισσότερων δυσμενών μέτρων.

ABSTRACT

“The comparison of tax rates between Greece and the average of the European Union”

This thesis analyses the comparison of tax rates that applied from the old times until today, in the European Union in relation to Greece. However, in order to achieve such a comparison some issues such as the concepts of tax, tax rates, type of rates and the way in which they are imposed on citizens as well as how they are related to the European Law, should be listed. So, these issues are categorized into three sections: the concept of taxes, taxation at European level and finally the comparison of taxation between Greece and the European Union with the help of graphs. Specifically, there was an indicative comparison between the taxation of some countries with extreme tax rates (such as the personal income tax) in order to understand the differences from one Member - State to another and what essentially follows is the "initiative" of each country to impose its own standards according to its needs. This leads to an action of general diversity in the tax systems and consequently some countries are considered to be "underprivileged". This correlation was held in order to be known whether the taxation of a country is influenced by certain factors such as the extent that the global economic crisis has affected the economies, and led to the application of more adverse measures.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	9
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	13
1. Οι Φόροι	17
1.1 Η Έννοια της Φορολογίας	17
1.2 Ταξινόμηση των Φόρων	19
1.2.1 Διάκριση των φόρων ως προς τη φορολογική βάση.....	19
1.2.2 Διάκριση των φόρων με κριτήριο το χαρακτήρα του φορολογικού συντελεστή	22
1.2.3 Διάκριση των φόρων με κριτήριο τη φύση του Δημόσιου Φορέα	23
1.3 Αρχές της Φορολογίας	24
1.4 Οι Αντιδράσεις των Φορολογούμενων στην Επιβολή των Φόρων	25
2. Η Φορολογία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο	29
2.1 Ιστορική Αναδρομή	29
2.2 Τι Είναι Ευρωπαϊκή Ένωση και Ποιός ο Ρόλος της.....	31
2.3 Ευρωπαϊκή Ένωση και Φορολογία.....	32
2.4 Ταξινόμηση των Φόρων σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο	33
2.4.1 Διάκριση των φόρων ως προς τη φορολογική βάση.....	34
2.5 Η Κοινωνική Ασφάλιση.....	38
2.6 Φοροδιαφυγή – Φοροαποφυγή και Τρόποι Αντιμετώπισης	39
2.6.1 Προγραμμα συνεργασίας μεταξύ των κρατών - μελών	40
3. Σύγκριση της Ευρώπης με την Ελλάδα	43
3.1 Η Φορολογία και οι Διαφοροποιήσεις της Κατά τα Χρόνια	44
3.2 Αναλυτική Περιγραφή των Φόρων.....	45
3.2.1 Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων	45

3.2.2 Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων.....	48
3.2.3 Φόρος προστιθέμενης αξίας.....	50
3.2.4 Φόρος περιβάλλοντος	52
3.2.5 Φόρος περιουσίας	54
3.2.6 Λοιποί φόροι.....	55
3.3 Συσχέτιση Ευρωπαϊκών Φορολογικών Συντελεστών.....	55
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	73

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Εξέλιξη του Μέσου όρου του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, ΕΕ-28, 1995-2014 (%) απλά ποσοστά.....	46
Γράφημα 2: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 2015, (%).....	48
Γράφημα 3: Εξέλιξη του Μέσου όρου του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, ΕΕ – 28, 1995 – 2014, (%).....	49
Γράφημα 4: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 2015, (%).....	50
Γράφημα 5: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), 2000- 2014, ΕΕ – 28, (%).....	51
Γράφημα 6: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2015, (%).....	52
Γράφημα 7: Εξέλιξη του Φόρου Περιβάλλοντος ως προς το Μέσο Όρο, ΕΕ – 28, 1995 – 2012, (% επί του ΑΕΠ)	53
Γράφημα 8: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου Περιβάλλοντος, 2015, (%).....	54
Γράφημα 9: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	56
Γράφημα 10: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	57
Γράφημα 11: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%).....	58
Γράφημα 12: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	60

Γράφημα 13: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	61
Γράφημα 14: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%).	62
Γράφημα 15: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	63
Γράφημα 16: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	64
Γράφημα 17: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%).	65
Γράφημα 18: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	66
Γράφημα 19: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)	67
Γράφημα 20: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%).	68

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Φ.Π.Α.

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Α.Ε.Π.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Ε.Ε.

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΟΟΣΑ

Οργανισμός Κοινωνικής Συνεργασίας

ΕΝΦΙΑ

Ενιαίος Φόρος Ακινήτων Ιδιοκτησίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρακάτω εργασία έχει ως στόχο την ανάλυση του φορολογικού συστήματος στις ανεπτυγμένες χώρες, δηλαδή συνολικά στην Ευρώπη, καθώς αποτελεί θεωρητικό και πρακτικό ζήτημα μεγάλου ενδιαφέροντος. Αυτό συμβαίνει διότι το φορολογικό σύστημα έχει άμεσες επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη της κάθε χώρας, επηρεάζοντας τις επενδύσεις, την αγορά και τη κοινωνική εργασία.

Για το λόγο αυτό θεωρώ σημαντική την άποψη του οικονομολόγου Adam Smith, από το κλασικό του βιβλίο «Ο πλούτος των Εθνών» (1776) η οποία συνοψίζεται στην παρακάτω φράση, «Οι πολίτες κάθε κράτους οφείλουν να συνεισφέρουν στη στήριξη της κυβέρνησης όσο είναι δυνατόν, κατ' αναλογία με τις αντίστοιχες δυνατότητές τους, δηλαδή αναλογικώς με το εισόδημα το οποίο ο καθένας απολαμβάνει έχοντας την προστασία του κράτους».

Στο πρώτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται ο σκοπός για τον οποίο εφαρμόζεται η φορολογία στις ανεπτυγμένες χώρες δηλαδή, ως μέσο εσόδων των κρατικών δαπανών συμβάλλοντας στην επιρροή, ενίσχυση ή σταθεροποίηση της οικονομικής ανάπτυξης. Στη συνέχεια, αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η διάκριση των φόρων σύμφωνα με τη φορολογική τους βάση (φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, φόρος περιουσίας και φόρος κατανάλωσης), τον φορολογικό συντελεστή (προοδευτικοί, αναλογικοί και αντίστροφα προοδευτικοί) και σύμφωνα με τη φύση του Δημοσίου Φορέα που τους επιβάλλει (φόροι κεντρικής διοίκησης, δημοτικοί & κοινοτικοί φόροι και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης). Επιπρόσθετα, αναφέρονται οι «Αρχές» πάνω στις οποίες βασίζεται το Φορολογικό σύστημα, καθώς οφείλει να είναι δίκαιο και νομικά θεσμοθετημένο, έτσι ώστε να μπορεί να λειτουργήσει σωστά ώστε να επιτευχθεί η αποφυγή της φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής. Τέλος, αναλύονται οι αντιδράσεις των πολιτών στην επιβολή των φόρων καθώς και οι τρόποι μέσω των οποίων προσπαθούν να τους αποφύγουν.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η ανάλυση του θεσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και οι λόγοι που οδήγησαν στην ίδρυσή της, αποτελώντας ένα σημαντικό κεφάλαιο στη παγκόσμια ιστορία με εμφανή επίδραση στη πολιτική, την οικονομία, και τη κοινωνία. Αρχικά, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι πρόκειται για μία Ένωση με πολιτικό-οικονομικό χαρακτήρα, όπου αποτελείται από είκοσι οχτώ κράτη - μέλη συνολικά. Η δημιουργία της χρονολογείται τη 1^η Νοεμβρίου του 1993, με μόλις δώδεκα μέλη στο ενεργητικό της, και τέθηκε σε ισχύ με τη «Συνθήκη του

Μάαστριχτ». Με το πέρασμα των χρόνων, γίνεται εμφανές πως οι διάφορες τροποποιητικές αποφάσεις που θεσπίστηκαν στο εσωτερικό της, συντέλεσαν στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την ένταξη επιπλέον κρατών - μελών. Με αυτό το τρόπο δημιουργήθηκε μια ισχυρή Ένωση, όπου μπορούν διαφορετικές χώρες να συναλλάσσονται και να «αλληλοεπιδρούν» μεταξύ τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές «οντότητες» στο κόσμο, δημιουργώντας μια ενιαία αγορά, ελεύθερη, ώστε να καθίσταται εύκολη η «κυκλοφορία» εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων, καθώς και η ύπαρξη μέριμνας για τις φτωχότερες χώρες. Ακόμη μία επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί η δημιουργία ενός συστήματος που θα διέπει την Ελευθερία, την Ασφάλεια και τη Δικαιοσύνη, δηλαδή σημαντικές αρχές που συντελούν στη σωστή και ολοκληρωμένη λειτουργία της. Επίσης, στα πλαίσια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, πραγματοποιήθηκε η εγκαθίδρυση ενός ενιαίου νομίσματος, το ευρώ, το οποίο υιοθετήθηκε από δεκαεννέα κράτη - μέλη και βοηθάει στην υλοποίηση απλούστερων και πιο άμεσων συναλλαγών μεταξύ των χωρών. Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθούν τα θεσμικά όργανα από τα οποία αποτελείται η Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, θεσμοί που είναι υπεύθυνοι για την ομαλή λειτουργία της και συνδράμουν στην ανάπτυξη των χωρών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο λοιπόν, πρόκειται να αναλυθούν: ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία του συγκεκριμένου θεσμού, καθώς και η σημασία της ως προς τη φορολογία που επιβάλλει ούτως ώστε να καταστεί ευκολότερη η πάταξη ή εξάλειψη της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Ακολουθεί η ταξινόμηση των φόρων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, οι οποίοι διακρίνονται σε άμεσους και έμμεσους φόρους, δίνοντας έμφαση στο Φόρο Προστιθέμενης Αξίας και στους Ειδικούς Φόρους κατανάλωσης. Φόροι δηλαδή, που αποτελούν σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση της οικονομίας της κάθε χώρας αλλά και συνολικά για την Ενιαία Αγορά. Ακόμη, αναφέρονται οι τρόποι κοινωνικής ασφάλισης που έχουν θεσπιστεί για το σύνολο των εργαζομένων ώστε να εφαρμόζονται πιο δίκαια μέτρα, που να τους προσφέρουν δηλαδή, τα δικαιώματα που τους αναλογούν. Επιπροσθέτως, γίνεται αναφορά σε ένα ιδιαίτερα σημαντικό τομέα

για την ανάπτυξη της οικονομίας της Ένωσης αλλά και για την ομαλή λειτουργία της: τη φοροδιαφυγή και τη φοροαποφυγή. Για το λόγο αυτό, αναφέρονται οι τρόποι μέσω των οποίων καθίσταται δυνατή η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, όπως για παράδειγμα μέσω διαφόρων δράσεων, και πιο συγκεκριμένα μέσω του προγράμματος Fiscalis, που υλοποιείται από τα κράτη - μέλη τα τελευταία χρόνια.

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας πρόκειται να παρουσιαστούν αναλυτικά οι φορολογικοί συντελεστές, με χρονολογική σειρά, που εφαρμόστηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό πραγματοποιείται, μέσω της ιστορικής αναδρομής από το 1993, όπου και δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση με την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους συστάθηκε, το όφελος που υπήρξε για τη κάθε χώρα ξεχωριστά αλλά και συνολικά για τη παγκόσμια οικονομία. Επίσης, παρουσιάζεται με τη σειρά η ένταξη της κάθε χώρας στην Ένωση σύμφωνα με τις χρονολογίες που έχουν καταγραφεί καθώς και οι αλλαγές που ακολούθησαν στα πολιτικό - οικονομικά δρώμενα με αυτές τις «προσθήκες», ώσπου τελικά να δημιουργηθεί η Ενιαία Αγορά. Μέσω αυτής μπορούν όλα τα κράτη - μέλη να συναλλάσσονται αλλά και να «στηρίζονται» μεταξύ τους ως προς διάφορους παράγοντες. Η αναδρομή αυτή, καταλήγει στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη μορφή που υφίσταται σήμερα και με αναφορές στη περίοδο της κρίσης, όπου επηρέασε σε μεγάλο βαθμό αρκετές χώρες, όπως για παράδειγμα την Ελλάδα, την Ισπανία και η Ιταλία με αρνητικές συνέπειες για τους φορολογούμενους της κάθε χώρας. Ουσιαστικά, το συγκεκριμένο κεφάλαιο αφορά τους συντελεστές, ξεχωριστά, για κάθε φόρο με το ίδιο τρόπο που αναφέρθηκαν και στα προηγούμενα κεφάλαια, από το 1995 έως και το 2014, όπου μέσα σε αυτά τα έτη υπήρξαν και πολλές αλλαγές στην ευρύτερη οικονομία. Ειδικότερα, η ανάλυση αφορά τους φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, το φόρο περιβάλλοντος και ενέργειας, το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας και τέλος το φόρο περιουσίας. Εφόσον, παρουσιαστούν αναλυτικά και με τη χρήση γραφημάτων όλοι οι φόροι οι οποίοι αποτελούν το φορολογικό σύστημα κάθε χώρας πραγματοποιείται μια σύγκριση με παραδείγματα ανάμεσα σε τρεις χώρες. Αυτό αποσκοπεί στη κατανόηση της διαφορετικότητας των συντελεστών ανά χώρα αλλά και το πως επηρεάζεται σε κάθε περίπτωση ο φόρος που πρέπει τελικά να καταβάλλεται από τους υπόχρεους.

Έτσι, η ενότητα ξεκινά με κάποια στοιχεία που αποδεικνύουν τις διαφορές κατά τα χρόνια ανάμεσα στα κράτη – μέλη και με ποιο τρόπο λειτουργεί το

φορολογικό σύστημα ως σύνολο. Στη συνέχεια, αναφέρονται τα επίπεδα της φορολογίας κατά τα χρόνια, καθώς και οι διαφοροποιήσεις που υπάρχουν από χώρα σε χώρα, στοιχεία τα οποία αναφέρονται αναλυτικότερα και στις επόμενες ενότητες που ακολουθούν. Ύστερα, παρουσιάζονται τα στοιχεία που είναι καταγεγραμμένα για τους συντελεστές: της φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, του φόρου περιβάλλοντος, του φόρου περιουσίας και τέλος, ενδεικτικά επιπλέον φόρων που εφαρμόζονται σε κάποιες χώρες κατά περίπτωση. Καταλήγοντας, η τελευταία ενότητα αναλύει εκτενέστερα τη φορολογία της Ελλάδας, της Βουλγαρίας, του Λουξεμβούργου και της Ολλανδίας με στοιχεία από το 1996 μέχρι και σήμερα για τους αντίστοιχους συντελεστές φορολόγησης. Αυτό στοχεύει στο να προβούμε σε κάποια συμπεράσματα τα οποία θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε καλύτερα τη διαφορετικότητα του φορολογικού συστήματος ανά χώρα, δηλαδή τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που προκύπτουν για τον εκάστοτε φορολογούμενο.

ΟΙ ΦΟΡΟΙ

Από τα παλαιότερα χρόνια, κύρια μέριμνα των οικονομολόγων αποτελούσε η δημιουργία και εφαρμογή ενός φορολογικού συστήματος στοχευμένου και αντίστοιχου των αναγκών της κάθε χώρας. Για το λόγο αυτό, το φορολογικό σύστημα έχει εξελιχθεί με μεγαλύτερη έμφαση τόσο στη δικαιοσύνη όσο και στην αποδοτικότητά του, εφόσον αποτελεί τη κύρια πηγή εσόδων για όλες τις ανεπτυγμένες χώρες. Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζεται η έννοια της φορολογίας καθώς και η σπουδαιότητά της τόσο για το κράτος όσο και για το κάθε φορολογούμενο ξεχωριστά.

Αρχικά, είναι απαραίτητο να παρουσιαστούν: η έννοια της φορολογίας, οι λόγοι που καθιστούν την εφαρμογή των φορολογικών κανόνων απαραίτητη, καθώς και η αναφορά στη ταξινόμηση των φόρων στις αντίστοιχες κατηγορίες σύμφωνα με το είδος τους. Στη δεύτερη ενότητα, αναλύεται η διάκριση των φόρων ανάλογα με τρία κριτήρια, δηλαδή, τη φορολογική βάση, το χαρακτήρα του φορολογικού συντελεστή καθώς και του δημόσιου φορέα. Στη συνέχεια, αναφέρονται οι αρχές της φορολογίας, οι οποίες θεσπίστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να εναρμονιστεί το φορολογικό σύστημα με κάποιους συγκεκριμένους κανόνες που διέπουν τη δικαιοσύνη ως προς τους φορολογούμενους πολίτες αλλά και ως προς το κράτος. Τέλος, αναφέρονται οι αντιδράσεις των φορολογούμενων και ενδεικτικά κάποιοι τρόποι σύμφωνα με τους οποίους οι πολίτες επιδιώκουν την αποφυγή των φόρων.

1.1 Η Έννοια της Φορολογίας

Η φορολογία, όπως είναι ευρέως γνωστό, αποτελεί τη κύρια πηγή χρηματοδότησης των δημοσίων δαπανών σε όλες τις χώρες του κόσμου. Αυτό σημαίνει πως τα έσοδα που προκύπτουν από τη φορολόγηση των φυσικών αλλά και των νομικών προσώπων αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή δημοσίων εσόδων στη σύγχρονη οικονομία. Για το λόγο αυτό, έχει δοθεί μεγάλη βαρύτητα στη δημιουργία ενός «σωστού» φορολογικού συστήματος, με αποτέλεσμα να επέρχονται αρκετές αλλαγές στη διαμόρφωσή του ακόμη και χρόνο με το χρόνο.

Εκτός από τη χρηματοδότηση των κρατικών δαπανών, οι φόροι επιβάλλονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να επηρεάζεται η ενίσχυση ή διαφορετικά, η σταθεροποίηση της οικονομικής ανάπτυξης, εφόσον συμβάλλουν και στην αποφυγή της ανισοκατανομής του πλούτου με αποτέλεσμα την άμβλυνση των ανισοτήτων. Το κράτος, λοιπόν, προκειμένου να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του επιβάλλει στα μέλη του φόρους. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως μέσω της κυριαρχικής του εξουσίας, το κράτος αφαιρεί μέρος της αγοραστικής δύναμης από τους ιδιώτες, με σκοπό τη χρησιμοποίηση αυτής για την εκμίσθωση των αναγκαίων συντελεστών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή των δημόσιων αγαθών (Καράγιωργας Δ.Π, 1981: 217).

Στην ενότητα αυτή, θα αναλυθεί η έννοια του φόρου, καθώς και η διάκρισή του σε άμεσους και έμμεσους φόρους σύμφωνα με τα βασικά χαρακτηριστικά τους. Όταν αναφερόμαστε στην έννοια των *Φόρων* εννοούμε τα χρηματικά ποσά τα οποία οι πολίτες είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν στο Δημόσιο (Θ. Γεωργακόπουλος, Θ. Λιανού, και λοιποί, 2007: 469). Το ποσό του φόρου το οποίο καλείται να αποδώσει ο εκάστοτε πολίτης εξαρτάται από τη φορολογική βάση, αλλά και από το φορολογικό συντελεστή. Προκύπτει λοιπόν, πως η *φορολογική βάση* αποτελείται από το εισόδημα, τη περιουσία καθώς και από τις δαπάνες του κάθε φορολογούμενου ενώ, ο *φορολογικός συντελεστής* αποτελείται από το ποσό του φόρου που αναλογεί σε κάθε μια μονάδα της φορολογικής βάσης και αυτό εκφράζεται σε μορφή ποσοστού (Καράγιωργας Δ.Π, 1981: 215 - 218).

Από όσα προαναφέρθηκαν, οι φόροι διαμορφώνονται σε δύο κατηγορίες, δηλαδή τους άμεσους και τους έμμεσους φόρους. Η πρώτη κατηγορία αναφέρεται στην άμεση καταβολή των εισφορών από τους πολίτες προς το κράτος. Ουσιαστικά, αποτελεί το πιο σύνηθες τρόπο φορολόγησης των φυσικών και νομικών προσώπων και για το λόγο αυτό θεωρείται και αξιοκρατικός. Κατά αυτό το τρόπο, δίνεται η δυνατότητα για τη διάκριση των προσώπων σε εισοδηματικές τάξεις, καθώς και ο προσδιορισμός του ύψους του φορολογικού βάρους, το οποίο αντιστοιχεί σε κάθε φορολογούμενο. Αντίθετα, η έμμεση φορολόγηση αναφέρεται στη περίπτωση που η καταβολή των εισφορών γίνεται με μη άμεσο τρόπο. Οι φόροι δαπάνης αποτελούν τέτοιους φόρους, κι αυτό γιατί η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από όλους τους καταναλωτές ανεξαρτήτως κοινωνικής ομάδας ή εισοδήματος. Μορφές έμμεσης φορολόγησης αποτελούν ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), ο φόρος κύκλου

εργασιών (πλην ΦΠΑ), τα τέλη χαρτοσήμου, ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων κ.α. (Καράγιωργας Δ.Π, 1981: 215-218).

1.2 Ταξινόμηση των Φόρων

Προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάλυση και η αξιολόγηση των φόρων, αυτοί κατατάσσονται σε ευρύτερες κατηγορίες, οι οποίες διαμορφώνονται με βάση κάποια χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα. Μια συνηθισμένη ταξινόμηση των φόρων γίνεται ως προς τις ακόλουθες τρεις παραμέτρους: τη φορολογική βάση, το χαρακτήρα του φορολογικού συντελεστή και τέλος τη φύση του δημόσιου φορέα.

1.2.1 Διάκριση των Φόρων Ως Προς τη Φορολογική Βάση

Οι φόροι, ώστε να προσδιοριστούν σύμφωνα με τη φορολογική τους βάση, διακρίνονται κυρίως σε τρεις κατηγορίες: το φόρο εισοδήματος, το φόρο περιουσίας και τέλος το φόρο δαπάνης, φόροι δηλαδή που πρόκειται να αναλυθούν πιο αναλυτικά παρακάτω.

Ως *φόρος εισοδήματος*, ορίζεται η μορφή φόρου κατά την οποία η αγοραστική δύναμη που υποχρεώνεται να μεταβιβάσει ο φορολογούμενος στο δημόσιο έχει ως βάση το εισόδημα που αποκτήθηκε σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ο φόρος αυτός, ανάλογα με τη νομική υπόσταση του φορολογούμενου, διακρίνεται στο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και στο φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων. Στη συνέχεια, οι εν λόγω φόροι, εισπράττονται από το κράτος και συγκεκριμένα μετά τη φορολογική δήλωση του υπόχρεου που καλείται να καταβάλλει κάθε χρόνο (Καράγιωργας Δ.Π, 1981: 221). Επιπλέον, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως όταν ο υπόχρεος καλείται να καταβάλλει το φόρο που του αντιστοιχεί, πρέπει να αποδώσει στο κράτος το ποσό που προκύπτει, εάν από το καθαρό του εισόδημα αφαιρεθούν οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν. Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στους φόρους που αφορούν τα εισοδήματα, αναγνωρίζονται συνήθως και ορισμένες ελαφρύνσεις που αποσκοπούν στην προσαρμογή του ποσού του φόρου σύμφωνα με τη φοροδοτική ικανότητα του υπόχρεου. Πρόκειται λοιπόν, για ελαφρύνσεις οι οποίες αφορούν ορισμένες κατηγορίες εισοδημάτων, και στοχεύουν στη διευκόλυνση των φορολογούμενων ως προς τη καταβολή των φόρων τους. Συνήθως τέτοιες

ελαφρύνσεις αποδίδονται από τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, από τα επιδόματα παιδιών, αναπηρίας κ.α. (Θ. Γεωργακοπούλου, 2007: 471).

Η δεύτερη κατηγορία φόρων αποτελείται από το *φόρο περιουσίας*. Πρόκειται για τη μορφή του φόρου κατά τον οποίο η αγοραστική δύναμη που υποχρεώνεται να μεταβιβάσει ο φορολογούμενος στο δημόσιο εξαρτάται από την αξία ή την έκταση ή κάποιο άλλο χαρακτηριστικό της περιουσίας που κατέχει. Παρόλ' αυτά, στις μέρες μας ο φόρος περιουσίας δεν αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό έσοδο για το κράτος κάτι το οποίο ισχύει για τις περισσότερες χώρες του κόσμου. Ωστόσο, οι φόροι περιουσίας επιβάλλονται άλλοτε στη συνολική καθαρή αξία της περιουσίας, και άλλοτε μόνο σε ορισμένα περιουσιακά του στοιχεία, όπως για παράδειγμα σε ακίνητα. Ακολουθώντας παρουσιάζονται οι μορφές στις οποίες διακρίνεται ο συγκεκριμένος φόρος. Η πρώτη κατηγορία αποτελείται από το *προσωπικό φόρο καθαρής περιουσίας*, ο οποίος επιβάλλεται στη καθαρή περιουσία του φυσικού προσώπου, όπως προκύπτει μετά την αφαίρεση των οφειλών του από τη συνολική αξία των κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων του. Στη συνέχεια, ο *γενικός φόρος περιουσίας*, σύμφωνα με τον οποίο πραγματοποιείται η επιβολή ενός ενιαίου φορολογικού συντελεστή στη συνολική ενεργητική αξία κάθε περιουσιακού στοιχείου, όπως για παράδειγμα, ακίνητα, μεταφορικά μέσα και κινητές αξίες. Ουσιαστικά, πρόκειται για έναν απρόσωπο φόρο, εφόσον παρουσιάζει τη δυνατότητα να «επιβάλλεται» σε κάθε περιουσιακό στοιχείο, ανεξάρτητα από το άτομο που το κατέχει. Από την άλλη πλευρά, οι *ειδικοί φόροι περιουσίας* παρουσιάζονται ως πανομοιότυποι σε σχέση με το γενικό φόρο περιουσίας, με τη μόνη διαφορά όμως ότι η επιβολή τους εμφανίζεται σε συγκεκριμένη κατηγορία περιουσιακών στοιχείων. Για παράδειγμα, σε αυτή τη κατηγορία κατατάσσονται οι φόροι ακίνητης περιουσίας, οι φόροι οικοδομών, οι φόροι κινητών αξιών κ.α. Τέλος, ο φόρος ο οποίος αφορά την αξία των ακινήτων που μεταβιβάζονται ονομάζεται *φόρος μεταβίβασης ακινήτων*. Ο φόρος αυτός, επιβάλλεται στη μεταβίβαση κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων με δωρεά, προίκα ή κληρονομιά.

Ακόμα ένας σημαντικός φόρος αποτελεί ο *φόρος δαπάνης*, ο οποίος αποτελείται από το ύψος της αγοραστικής δύναμης που πρέπει να μεταβιβαστεί στο δημόσιο και αναλογεί στις ετήσιες δαπάνες που έχει πραγματοποιήσει ο φορολογούμενος. Οι φόροι στη δαπάνη διακρίνονται ανάλογα με το τρόπο που επιβάλλονται και αποτελούνται από: το *προσωπικό φόρο*, ο οποίος επιβάλλεται στη

συνολική δαπάνη που πραγματοποιεί ο φορολογούμενος μέσα σε ορισμένη χρονική περίοδο και στους φόρους που επιβάλλονται στα προϊόντα. Η δεύτερη κατηγορία, αφορά κυρίως τα προϊόντα που εισάγονται και πωλούνται, ώστε οι φόροι αυτοί να στοχεύουν στη πλήρη ή στη μερική επιβάρυνση των αγοραστών. Υπόχρεος για το φόρο αυτό, είναι συνήθως ο παραγωγός, ο εισαγωγέας ή ο έμπορος, ο οποίος και τον καταβάλλει τελικά στο δημόσιο. Συνήθως οι φόροι δαπάνης επηρεάζουν με τον ίδιο συντελεστή όλες τις επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το κύκλο εργασιών τους. Ο σπουδαιότερος γενικός φόρος δαπάνης είναι ο *φόρος προστιθέμενης αξίας* (Φ.Π.Α), ο οποίος θα αναλυθεί εκτενέστερα στα παρακάτω κεφάλαια, καθώς επίσης και ο φόρος χαρτοσήμου. Επιπροσθέτως, υπάρχουν και άλλα είδη φόρων όπως οι ειδικοί φόροι δαπάνης οι οποίοι αποτελούνται από: το φόρο καπνού, το φόρο υγρών καυσίμων, το φόρο μύρας, το φόρο οιοπνευματωδών ποτών, τα τέλη ταξινόμησης αυτοκινήτων, τα περιοδικά, τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων κ.α. Με τη σειρά τους οι έμμεσοι φόροι κατανάλωσης, ανάλογα με τον αριθμό των προϊόντων που καλύπτουν, διακρίνονται στους *γενικούς φόρους κατανάλωσης*, οι οποίοι συνίστανται στην επιβολή ενός ενιαίου φορολογικού συντελεστή σε όλα τα προϊόντα τα οποία διατίθενται στην αγορά. Η δεύτερη μορφή των έμμεσων φόρων αποτελείται από τους *ειδικούς φόρους κατανάλωσης* οι οποίοι επιβάλλονται στη παραγωγή ή στη πώληση ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή υπηρεσίας.

Η τελευταία διάκριση των φόρων παρουσιάζεται στη φορολογική βάση πάνω στην οποία επιβάλλονται οι γενικοί, κυρίως, φόροι κατανάλωσης, και αυτοί με τη σειρά τους διακρίνονται σε: φόρους που αφορούν τη συνολική αξία πώλησης, όπως για παράδειγμα ο φόρος κύκλου εργασιών, ο φόρος χαρτοσήμου, ο φόρος στις αγορές και τέλος ο Φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α) (Καράγιωργας Δ.Π, 1981:221).

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Ο λόγος για τον οποίο θα πρέπει να αναλυθεί ο συγκεκριμένος φόρος εκτενέστερα αποδίδεται στο ότι αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς φόρους και επιβλήθηκε από το «Παράγωγο Δίκαιο» του Κοινοτικού Δικαίου στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο φόρος αυτός καθιερώθηκε στην Ελλάδα την 1η Ιανουαρίου του 1987 και εφαρμόστηκε με συντελεστή 6% στα είδη κατανάλωσης, 13% για τις υπηρεσίες και 36% για τα είδη πολυτελείας (Αγαπητός Σ., 1990).

Συνεπώς, πρόκειται για ένα φόρο δαπάνης και συνηθέστερα, της καταναλωτικής δαπάνης. Το κύριο χαρακτηριστικό του φόρου αυτού είναι ότι οι υποκείμενοι στο φόρο υποχρεούνται να αποδίδουν στο Δημόσιο το ποσό του φόρου που αναλογεί στην αξία που προστίθεται σε κάθε προϊόν και όχι ποσό ανάλογο με την συνολική αξία πωλήσεως του προϊόντος. Στη πραγματικότητα, για τον υπολογισμό του, εφαρμόζεται ο συντελεστής στις συνολικές πωλήσεις της επιχείρησης αν αφαιρεθεί όμως ο φόρος που αναλογεί στην αγορά πρώτων υλών και υπηρεσιών. Κατά τον τρόπο αυτό, το ποσό που καταβάλλεται τελικά από την επιχείρηση στο δημόσιο ταμείο είναι εκείνο που αντιστοιχεί στη προστιθέμενη αξία της. Ο Φόρος προστιθέμενης αξίας υιοθετήθηκε από τις χώρες οι οποίες υπάγονται στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), και αυτό γιατί παρουσιάζει τρία σημαντικά πλεονεκτήματα. Πρώτον, επιβαρύνει τα προϊόντα μόνο μια φορά, και αυτό σύμφωνα με τη προστιθέμενη αξία, δεύτερον, επιτρέπει την εξίσωση της επιβράδυνσης των εισαγόμενων και των εγχώρια παραγόμενων προϊόντων και τέλος, απαλλάσσει εντελώς τα κεφαλαιουχικά αγαθά, κάτι το οποίο οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων που είναι απαραίτητες για τη προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της κάθε χώρας (Θ.Γεωργακοπούλου, 2007: 470-471).

1.2.2 Διάκριση των φόρων με κριτήριο το χαρακτήρα του φορολογικού συντελεστή

Παρακάτω, παρατίθεται η δεύτερη κατηγορία που αφορά τη διάκριση των φόρων, όπου σε αυτή τη περίπτωση αυτοί εξαρτώνται από το χαρακτήρα του φορολογικού συντελεστή. Με βάση το κριτήριο αυτό προκύπτουν οι εξής τρεις κατηγορίες φόρων: οι αναλογικοί, οι προοδευτικοί και τέλος οι αντίστροφα προοδευτικοί.

Όταν ένας φόρος καλείται *προοδευτικός*, σημαίνει πως ο μέσος φορολογικός συντελεστής του μεγαλώνει σύμφωνα με την αύξηση της φορολογικής βάσης. Για παράδειγμα, τέτοιας μορφής, είναι ο φόρος εισοδήματος νομικών και φυσικών προσώπων, ο οποίος επιβάλλεται με ενιαίο συντελεστή, ανεξάρτητα από το ύψος εισοδήματος του νομικού ή φυσικού προσώπου. Επίσης, προοδευτικός είναι ο φόρος κληρονομιών, γιατί και σε αυτή τη περίπτωση ο συντελεστής αυξάνεται όσο αυξάνεται η αξία της κληρονομικής μερίδας του κληρονόμου. Η δεύτερη κατηγορία φόρων αποτελείται από τους *αναλογικούς φόρους* των οποίων ο μέσος φορολογικός

συντελεστής παραμένει σταθερός, ανεξάρτητα από το μέγεθος της φορολογικής βάσης. Ως παράδειγμα, μπορούν να αναφερθούν οι φόροι οι οποίοι επιβαρύνουν τα προϊόντα, διότι και αυτοί επιβάλλονται με τους ίδιους συντελεστές, ανεξάρτητα από το ύψος των πωλήσεων κάθε επιχείρησης. Τελευταία κατηγορία αποτελούν οι *αντίστροφα προοδευτικοί φόροι* όπου πρόκειται για τους φόρους των οποίων ο φορολογικός συντελεστής τους μειώνεται καθώς αυξάνεται η φορολογική τους βάση.

1.2.3 Διάκριση φόρων με κριτήριο τη φύση του Δημόσιου Φορέα

Τελευταίο κριτήριο διάκρισης των φόρων αποτελεί η φύση του Δημοσίου Φορέα που τους επιβάλλει και σύμφωνα με το κριτήριο αυτό οι φόροι διακρίνονται συνήθως σε α)φόρους της κεντρικής διοίκησης, δηλαδή στους φόρους που επιβάλλονται από την κυβέρνηση β)δημοτικούς και κοινοτικούς φόρους, όπως για παράδειγμα τα δημοτικά τέλη και γ)εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή φόρου του δημοσίου τομέα και για το λόγο αυτό αναλύονται επιπλέον παρακάτω (Καράγιωργας Δ.Π., 1981: 232).

Φόροι που επιβάλλονται στη κοινωνική ασφάλιση

Κύριο χαρακτηριστικό της κατηγορίας αυτής είναι πως η επιβολή τους εξυπηρετεί τη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης μέσω ειδικών εισφορών. Αυτές, είναι ευρέως γνωστές ως εισφορές στη κοινωνική ασφάλιση. Ορίζονται λοιπόν, ως ποσοστό στις αμοιβές που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι και πρέπει να καταβάλλονται κατά ένα μέρος από τον εργαζόμενο ενώ το άλλο μέρος της εισφοράς αποτελείται συνήθως από τη κρατική συνεισφορά. Ωστόσο, στην Ελλάδα, το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) αποτελεί τον κύριο Οργανισμό ασφάλισης των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα. Οι εισφορές στο ΙΚΑ καλύπτονται κατά 1/3 από τον εργοδότη, κατά 1/3 από τον εργαζόμενο και κατά 1/3 από το κράτος. Επίσης, εκτός από το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) υπάρχουν και επιπλέον ταμεία ασφάλισης τα οποία παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους. Τα ταμεία τα οποία υπάρχουν και εφαρμόζονται στην Ελλάδα αποτελούν, ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), το Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ), το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΕΤΑΠ – ΜΜΕ), Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού

Τομέα (ΤΑΠΠΤ), Ταμείο Προνοίας Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού, Ταμείο Προνοίας Κατωτέρων Πληρωμάτων Εμπορικού Ναυτικού και τέλος το Μετοχικό Ταμείο Ναυτικού (Κατάλογος Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης της Ελλάδας: 2013). Εκτός από τις παραπάνω εισφορές, υπάρχει επίσης και μία επιπλέον κατηγορία φόρων που προσανατολίζεται υπέρ τρίτων. Αφορά τους φόρους, που επιβαρύνουν το εισόδημα ή τη δαπάνη ορισμένων προσώπων και εμφανίζονται στα ασφαλιστικά ταμεία άλλων προσώπων (Θ. Γεωργακοπούλου, Θ.Λιανού και λοιποί, 2007: 476).

1.3 Αρχές της Φορολογίας

Είναι ευρέως γνωστό ότι η φορολογία αποτελεί ένα θεσμικό πλαίσιο το οποίο πρέπει να είναι διαμορφωμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να προβάλλει τη δικαιοσύνη. Το δίκαιο των φόρων αποτελεί έναν πολύ σημαντικό παράγοντα για τη σωστή λειτουργία του φορολογικού συστήματος, καθώς και για τη σωστή κατανομή των φόρων σε μία χώρα η οποία μεριμνά για τους πολίτες της. Επίσης, το συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο εφαρμόζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτευχθεί η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και παρέχει στους πολίτες τη βεβαιότητα ότι θα ασκείται νόμιμα από τα όργανα της διοίκησης. Για να επιλυθούν λοιπόν αυτά τα προβλήματα, η κάθε χώρα ξεχωριστά αλλά και όσες χώρες ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν σαν κύριο στόχο τη δημιουργία ενός φορολογικού συστήματος το οποίο θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τη φοροδιαφυγή ή την αποφυγή των φόρων. Έτσι, για τη φορολογία των εισοδημάτων στα φυσικά και νομικά πρόσωπα θα πρέπει να ισχύουν και οι κανόνες οι οποίοι παραθέτοντας παρακάτω.

Κανόνας της καθολικότητας του φόρου, σύμφωνα με τον οποίο ο φόρος επιβάλλεται σε όλα τα ελληνικά ή ξένα φυσικά και νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, χωρίς εξαιρέσεις.

Κανόνας του ελάχιστου ορίου συντήρησης, που αφορά ένα τμήμα του εισοδήματος που δε πρέπει να υπάγεται στη φορολογία γιατί θεωρείται ότι καλύπτει τις απαραίτητες ανάγκες του ίδιου φορολογούμενου και της οικογένειάς του.

Κανόνας της καταλληλότητας του φόρου από άποψη χρόνου, τόπου και πληρωμής. Ο χρόνος πληρωμής του φόρου πρέπει να είναι εκείνος που διευκολύνει το φορολογούμενο, δηλαδή να συμπίπτει με τη πραγματοποίηση του εισοδήματος.

Κανόνας της απλότητας του φόρου, ώστε η φορολογική νομοθεσία να είναι απλή και κατανοητή, να γίνεται συχνά κωδικοποίηση των φορολογικών διατάξεων και να αποφεύγεται η περιπλοκότητα. Έτσι, μειώνεται η σύγχυση και βελτιώνονται οι σχέσεις μεταξύ φορολογούμενων και φορολογικών αρχών.

Κανόνας της βεβαιότητας και της σταθερότητας με διατάξεις απλές και κατανοητές που δε μεταβάλλονται συχνά, ώστε ο φορολογούμενος να γνωρίζει εκ των προτέρων πόσο φόρο οφείλει στο δημόσιο και πως πρέπει να τον εξοφλήσει.

Κανόνας της παραγωγικότητας του φόρου για να εξυπηρετείται ο ταμειευτικός σκοπός της φορολογίας. Ο φόρος είναι παραγωγικός, όταν το ποσοστό του:

- Δεν είναι υπερβολικό και δεν οδηγεί το φορολογούμενο σε φοροδιαφυγή
- Δε καθιερώνει απαλλαγές
- Επιδιώκει η ταχύτερη δυνατή βεβαίωση και είσπραξη του με όσο το δυνατόν μικρότερα έξοδα και
- Οι διατάξεις είναι σαφείς και δε μεταβάλλονται συχνά.

Κανόνας του διαφορισμού των εισοδημάτων, με τον οποίο η φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου εξαρτάται και από τη προέλευση του εισοδήματός του.

Κανόνας αποφυγής της διπλής φορολογίας στις περιπτώσεις που το ίδιο πρόσωπο υποβάλλεται δύο φορές στον ίδιο φόρο και για το ίδιο αντικείμενο, ή μέσα στο ίδιο κράτος ή μεταξύ διαφόρων κρατών (Παπαδέας Π.: 18).

1.4 Οι Αντιδράσεις των Φορολογούμενων στην Επιβολή των Φόρων

Η επιβολή των φόρων τελικά, εφαρμόζεται από τη πολιτική εξουσία ώστε να επιτυγχάνεται η δίκαιη και ίση κατανομή του φορολογικού βάρους μεταξύ των πολιτών. Προς την κατεύθυνση αυτή, επιλέγεται ένα κριτήριο φορολογικής δικαιοσύνης και σύμφωνα με αυτό αποφασίζεται η μορφή των φόρων που θα επιβάλλονται στους πολίτες, καθώς και ο χαρακτήρας των φορολογικών συντελεστών. Συνεπώς, η φορολογική νομοθεσία, που ορίζει ποιοι φόροι θα επιβληθούν και με ποιους συντελεστές, εκφράζει ακριβώς την επιθυμητή κατανομή του φορολογικού βάρους από την πολιτική εξουσία. Ωστόσο, η πραγματική κατανομή του φορολογικού βάρους μεταξύ των πολιτών είναι κατά κανόνα διαφορετική από τη νομοθετικά οριζόμενη κατανομή. Αυτό, συμβαίνει διότι οι πολίτες αντιδρούν στα

φορολογικά τους βάρη, δυσανασχετώντας να αποπληρώσουν τους φόρους που καλούνται να καταβάλλουν. Εφόσον η πληρωμή του φόρου δε συνοδεύεται με ειδική αντιπαροχή σύμφωνα με τους κανόνες της αγοράς, οι αντιδράσεις από τη πλευρά των φορολογούμενων είναι εύλογες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, όμως, οι υπόχρεοι να αναζητούν τρόπους με τους οποίους θα καταφέρουν να ελαχιστοποιήσουν το φορολογικό βάρος ή ακόμα και να το αποφύγουν ολοκληρωτικά. Παρακάτω, αναφέρονται οι τρόποι που χρησιμοποιούν οι φορολογούμενοι ώστε να επιτύχουν την αποφυγή των φόρων (φοροαποφυγή), και είναι οι εξής: *η αποφυγή του φόρου, η διαφυγή του φόρου ή φοροδιαφυγή και η μετάθεση ή μετακύληση του φόρου.*

Η αποφυγή του φόρου, ορίζεται με την ικανότητα του φορολογούμενου να ελαχιστοποιεί κάθε φορά τη νομοθετική φορολογική του βάση κατορθώνοντας έτσι τελικά να μειώσει τη φορολογική του υποχρέωση. Η φορολογική αποφυγή αποτελεί νόμιμο τρόπο μείωσης του φορολογικού βάρους και συνήθως επιτυγχάνεται με την εκμετάλλευση τυχόν ασαφειών του νόμου με τρόπο ώστε να πραγματοποιηθεί η επιθυμητή ελάφρυνση της φορολογικής υποχρέωσης. Συχνά όμως, οι υπόχρεοι χρησιμοποιούν τη φοροδιαφυγή ως μέσο ελαχιστοποίησης ή και ακόμα ως μέσο αποφυγής της καταβολής του φόρου. Πρόκειται ουσιαστικά, για τη μείωση της νόμιμης φορολογικής υποχρέωσης του φορολογούμενου, με παράνομες ενέργειές του. Η φοροδιαφυγή σε αντίθεση με τη μη καταβολή του φόρου, αποτελεί παράνομη πράξη με σημαντικές επιπτώσεις στα έσοδα του κράτους και κατά συνέπεια στη παγκόσμια οικονομία, με αποτέλεσμα, σε περίπτωση αποκάλυψης της απάτης, ο φορολογούμενος να καλείται να πληρώσει το ανάλογο πρόστιμο στο κράτος. Οι λόγοι για τους οποίους οι φορολογούμενοι επιλέγουν τη φοροδιαφυγή προσδιορίζεται από πολλούς παράγοντες. Οι πιο σημαντικοί αφορούν το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού, το ύψος της φορολογικής επιβάρυνσης που καλείται να αποπληρώσει, καθώς και την έκταση των φορολογικών υποχρεώσεων που θεσπίζονται νόμιμα. Ουσιαστικά, η τάση της φοροδιαφυγής παρατηρείται στις περιπτώσεις όπου ο φορολογούμενος επιθυμεί να αποκρύψει τα προσωπικά του στοιχεία για τα οποία είναι υποχρεωμένος να φορολογηθεί, και αυτό εξαρτάται από το ποσό το οποίο καλείται να καταβάλλει στο κράτος. Παρατηρείται ότι η φοροδιαφυγή διευκολύνεται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων ως σημαντικότεροι αναφέρονται οι ακόλουθοι: η πλημμελής οργάνωση των φοροτεχνικών υπηρεσιών και του συστήματος βεβαίωσης και είσπραξης των φόρων, η θέσπιση φόρων για τους οποίους

είναι δύσκολη η εξακρίβωση και ο έλεγχος της φορολογικής βάσης και τέλος η έλλειψη λογιστικής οργάνωσης των επιχειρήσεων.

Ένας ακόμη τρόπος αποφυγής του φορολογικού βάρους είναι η μετακύλιση ή μετάθεση των φόρων. Αποτελεί έναν από τους πιο νόμιμους τρόπους ελαχιστοποίησης του φορολογικού βάρους. Στις οικονομίες της αγοράς, ο υπόχρεος από το νόμο για φόρο, προσπαθεί να μεταθέσει μέρος ή το σύνολο του «βάρους» στους άλλους ιδιώτες, με την αναπροσαρμογή των όρων με τους οποίους συναλλάσσεται. Ωστόσο και οι ιδιώτες στους οποίους μετατίθεται το φορολογικό βάρος αντιδρούν με τον ίδιο τρόπο αναπροσαρμόζοντας τους όρους συναλλαγής τους με άλλα πρόσωπα (Καράγιωργας Δ.Π, 1981: 284-288).

Αυτό που προκύπτει από όσα αναφέρθηκαν παραπάνω είναι πως από τα παλαιότερα χρόνια, δηλαδή από τότε που ξεκίνησε η εφαρμογή και τήρηση της φορολογίας, έχει θεσπιστεί ένα συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο που έχει σα στόχο τη δημιουργία ενός φορολογικού συστήματος απλού, αποτελεσματικού και δίκαιου, τόσο για τους υπόχρεους όσο και για το ίδιο το κράτος. Παρόλ' αυτά, σε πολλές περιπτώσεις στο φορολογικό σύστημα επέρχονται αρκετές και ριζικές αλλαγές σύμφωνα βέβαια και με τις απαιτήσεις της περιόδου που διανύεται. Είναι απαραίτητο λοιπόν κάθε φορολογούμενος να αποδίδει στο κράτος το φόρο που του αναλογεί, εφόσον αυτοί αποτελούν το κυριότερο έσοδο για τη κάθε χώρα. Ωστόσο, είναι πολύ συνηθισμένο οι υπόχρεοι να επιθυμούν να αποφύγουν ένα μέρος των φόρων ή ακόμα και να θέλουν να απαλλαγούν εντελώς από τη καταβολή του, κάτι το οποίο επηρεάζει συνολικά την οικονομική κατάσταση κάθε χώρας, και κατά συνέπεια τη παγκόσμια οικονομία, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Για το λόγο αυτό περίπου το 1993, «γεννήθηκε» η ανάγκη από ένα σύνολο χωρών για τη δημιουργία μιας Ένωσης που θα λειτουργεί με μέριμνα για ολόκληρη τη οικονομία αλλά και για το κάθε κράτος – μέλος της ξεχωριστά.

Οι κυριότεροι λόγοι λοιπόν, για τους οποίους κρίθηκε αναγκαία η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν δύο. Αρχικά, στόχος ήταν η εγκαθίδρυση μιας ενιαίας αγοράς για τα κράτη - μέλη από τα οποία απαρτίζεται, αλλά και η δημιουργία μιας τελωνειακής ένωσης που θα αφορά ένα σύνολο χωρών. Επιπρόσθετα, σημαντικό ρόλο αποτέλεσε η ανάγκη για τη δημιουργία μιας κοινής συναλλαγματικής μονάδας μέσω της οποίας θα μπορούν να συναλλάσσονται τα κράτη - μέλη που ανήκουν στην ΕΕ, και αυτό συντέλεσε στη δημιουργία της νομισματικής πολιτικής, γνωστή και ως

Ευρωζώνη (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2016). Στην επόμενη ενότητα λοιπόν, θα παρουσιασθεί η ιστορία και οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και τα θεσμικά πλαίσια που έχει ορίσει, προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός φορολογικού συστήματος πιο απλού, δίκαιου, και πιο αποτελεσματικού για το κάθε κράτος, τις επιχειρήσεις αλλά και τους πολίτες ξεχωριστά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Στο παρακάτω κεφάλαιο αναφέρονται χρονολογικά τα ιστορικά γεγονότα που συντέλεσαν στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη μορφή που υφίσταται ακόμα και σήμερα. Επιπλέον γίνονται αναφορές στο θεσμικό πλαίσιο που έχει οριστεί ώστε το φορολογικό σύστημα να λειτουργεί σωστά και αποτελεσματικά ως σύνολο αλλά και να είναι απλό και δίκαιο για την κάθε χώρα. Στη συνέχεια, αναφέρεται ο ορισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί ώστε να διατηρηθεί η σταθερότητα ανάμεσα στα κράτη - μέλη. Στη τελευταία ενότητα, αναλύεται η σχέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις επί μέρους νομοθεσίες που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα, και πιο συγκεκριμένα, το φορολογικό σύστημα το οποίο τα κράτη - μέλη είναι υποχρεωμένα να ακολουθήσουν.

Στη πρώτη ενότητα, περιγράφεται η πορεία και η εξέλιξη της Ευρώπης από το 1993 μέχρι και σήμερα ώστε να γνωστοποιηθούν κάποια στοιχεία για την ένταξη των χωρών καθώς και οι λόγοι που συντέλεσαν στη τελική διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακολουθεί η ταξινόμηση των φόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την ίδια ακολουθία που αναφέρθηκαν και στο πρώτο κεφάλαιο, κάτι το οποίο έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι διευκολύνει τη σύγκριση και συσχέτιση των ευρωπαϊκών αρχών με τα ισχύοντα στην Ελλάδα. Επιπλέον, αναλύεται το ασφαλιστικό σύστημα που δικαιούται να εφαρμόσει κάθε κράτος - μέλος σύμφωνα με τη νομοθεσία που ορίζεται και οι παράμετροι που απαιτούνται για την υλοποίησή του. Εν κατακλείδι, πρόκειται να αναφερθούν τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως η φοροδιαφυγή και η αποφυγή των φόρων (φοροαποφυγή) από τους υπόχρεους. Για το λόγο αυτό, αναφέρεται το πρόγραμμα συνεργασίας που στοχεύει στην επίλυση ακριβώς αυτών των ζητημάτων αλλά και στην περαιτέρω ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς για τα επόμενα χρόνια.

2.1 Ιστορική Αναδρομή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, σήμερα, αποτελείται από είκοσι οκτώ (28) χώρες συνολικά και η δημιουργία της χρονολογείται τη 1^η Νοεμβρίου του 1993 με την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Πρόκειται ουσιαστικά, για ένα «χώρο»

Ελευθερίας, Δικαιοσύνης και Ασφάλειας όπου τα κράτη – μέλη έχουν τη δυνατότητα να παίρνουν συλλογικές αποφάσεις και να θέτουν σε εφαρμογή τους νόμους σύμφωνα με τους οποίους επιθυμούν να λειτουργούν. Τα θεσμικά όργανα από τα οποία αποτελείται και είναι υπεύθυνα για την απόφαση, ψήφιση και εφαρμογή των κανόνων είναι: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (Η ΕΕ με λίγα λόγια, 2016).

Ο κύριος λόγος λοιπόν, που συντέλεσε στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτέλεσε η επιθυμία των χωρών να αποφύγουν τους αιματηρούς πολέμους που βίωναν τη περίοδο μεταξύ των ετών 1945-1959, με στόχο να μπορούν στη συνέχεια να συναλλάσσονται μεταξύ τους προϊόντα ή υπηρεσίες χωρίς περιορισμούς. Στην αρχή, υπήρξαν έξι Ιδρυτικά μέλη: το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες, όπου συνεργάστηκαν και δημιούργησαν το 1950, την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, προασπίζοντας τη διασφάλιση της ειρήνης. Ύστερα από μερικά χρόνια, και πιο συγκεκριμένα το 1957 με τη Συνθήκη της Ρώμης ιδρύεται και η ΕΟΚ, δηλαδή η «Κοινή Αγορά», στην οποία μελλοντικά θα καθίσταται εφικτό να συναλλάσσονται τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ τους. Το 1960 τελικά, τα κράτη - μέλη καταφέρνουν να εφαρμόσουν τη κατάργηση των δασμών στις συναλλαγές, καθώς επίσης και μια συμφωνία που αφορούσε τη συλλογική παραγωγή τροφίμων με πανευρωπαϊκό όφελος. Το 1973, γίνεται η ενσωμάτωση κάποιων επιπλέον χωρών στην ΕΕ, δηλαδή αυτή της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Όσον αφορά την Ελλάδα, πρόκειται για το δέκατο μέλος, που εντάχθηκε σε αυτήν ενώ η Ισπανία και η Πορτογαλία ενσωματώθηκαν μετά από πέντε χρόνια. Μετρώντας πλέον δώδεκα μέλη η ΕΕ, υπογράφει την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη το 1986, που έχει σα στόχο την εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ των κρατών - μελών και τη δημιουργία ενός ελεύθερου και «χωρίς σύνορα» εμπορίου. Αυτή λοιπόν, ήταν και η αρχή της δημιουργίας της «Κοινής Αγοράς» με αποτέλεσμα το 1993 να ολοκληρωθεί η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και προσώπων. Υλοποιείται δηλαδή, ακόμη μια συνθήκη ζωτικής σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση του σήμερα, δηλαδή, η συνθήκη του Άμστερνταμ η οποία επισφραγίστηκε το 1999. Η ΕΕ επεκτείνεται ακόμη περισσότερο με την ένταξη τριών

μελών ακόμη, την Αυστρία, τη Φιλανδία και τη Σουηδία. Σταδιακά λοιπόν, με τη περαιτέρω ενσωμάτωση χωρών σε αυτήν, οι Ευρωπαίοι πολίτες αποκτούν το δικαίωμα να ταξιδεύουν οπουδήποτε θελήσουν εντός της ΕΕ χωρίς να τους γίνεται αυστηρός έλεγχος στα διαβατήριά τους. Αυτή η «ελευθερία κίνησης» λοιπόν, συντέλεσε, στην ραγδαία αύξηση των σπουδαστών σε πολλές και διαφορετικές χώρες, καθώς και στην αύξηση της χρήσης των κινητών και του Διαδικτύου. Αυτό συνέβη διότι, όσο οι αποστάσεις μεγάλωναν, τόσο τα άτομα αναγκάζονταν να βρίσκουν τρόπους επικοινωνίας χωρίς μεγάλο κόστος όπου θα έδιναν τη δυνατότητα της άμεσης απόκρισης από το λήπτη. Ύστερα από αυτές τις αλλαγές, εφαρμόζεται πλέον ένα νέο, κοινό νόμισμα, το οποίο ονομάστηκε Ευρώ και θα ήταν «υπεύθυνο» για τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών - μελών. Η ολοκλήρωση της ΕΕ πραγματοποιήθηκε με την ένταξη ακόμη δέκα χωρών το 2004 και ακόμη δύο το 2007. Το Σεπτέμβριο του 2008, όμως, εμφανίστηκε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που έπληξε τη παγκόσμια οικονομία. Αυτή η «κατάσταση» που χαρακτηρίζει έως και σήμερα την οικονομία, αποτέλεσε «σταθμό» για την ακόμα πιο στενή και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των κρατών – μελών. Ακόμη και σήμερα γίνονται όλο και μεγαλύτερες προσπάθειες για να λυθούν τα οικονομικά προβλήματα που επηρεάζουν αρνητικά κάθε χώρα, με τη βοήθεια των νέων επενδύσεων που στοχεύουν στο περιβάλλον καθώς και σε νέους ορίζοντες (Η Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2015).

2.2 Τι Είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση και Ποιος ο Ρόλος της

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μια ένωση ορισμένων κρατών με κοινές οικονομικές, κοινωνικές αλλά και πολιτικές επιδιώξεις. Προς την κατεύθυνση αυτή, «εργάστηκε» και οδηγήθηκε τελικά στην οργάνωση ενός ολοκληρωμένου συστήματος με σκοπό τη σωστή και αποτελεσματική λήψη αποφάσεων που θα στοχεύουν στη σταθεροποίηση της οικονομίας. Ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η συνεχής επιδίωξη της επίτευξης κάποιων στόχων, ώστε να εξασφαλίζεται η ισορροπία και η σταθερότητα μεταξύ των κρατών – μελών. Τέτοιοι στόχοι αφορούν τη προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου των κρατών - μελών, τη προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων, τη ταυτότητα της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ενιαίο σύνολο στη διεθνή σκηνή και τέλος την

ανάπτυξη της δικαιοσύνης μεταξύ των χωρών (Θ. Γεωργακοπούλου και λοιποί, 2007: 653). Στη συνέχεια, αναφέρονται αναλυτικά τα σημεία πάνω στα οποία εφαρμόζει κανόνες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ώστε να δημιουργηθεί τελικά ένα ενιαίο φορολογικό σύστημα στοχευμένο και δίκαιο για κάθε χώρα αλλά και για τον κάθε πολίτη ξεχωριστά.

2.3 Ευρωπαϊκή Ένωση και Φορολογία

Κύριο μέλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί η ψήφιση και εφαρμογή νομοθεσιών που θα τηρούνται από κάθε κράτος - μέλος, και στη προκειμένη περίπτωση κανονισμούς που αφορούν τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Αυτό αποσκοπεί στη καλύτερη λειτουργία της αλλά και στη καλύτερη «επικοινωνία» μεταξύ των κρατών – μελών.

Το φορολογικό σύστημα που καλείται να εφαρμόσει η κάθε χώρα, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται κατά βάση από δικαιοσύνη. Δεν είναι όμως πάντα εύκολο να επιτευχθεί αυτό, διότι υπάρχει η πιθανότητα η φορολογική νομοθεσία να ενεργεί πλεονεκτικά προς ορισμένες χώρες, όπως για παράδειγμα ως προς τη φορολογία που επιβάλλεται σε κάποια προϊόντα, ή να επιτρέπεται η αποφυγή της φορολόγησης σε άλλη χώρα. Για την αποφυγή αλλά και την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνεργασία με τα κράτη - μέλη, έχει συντάξει κάποιους κανόνες που αφορούν τη φορολογία και το τρόπο με τον οποίο πρέπει να λειτουργούν τα κράτη μεταξύ τους. Κύριο μέλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και κάθε χώρας ξεχωριστά, θα πρέπει να είναι η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ή αποφυγής των φόρων (φοροαποφυγή). Ιδιαίτερα στις μέρες μας, όπου ο αριθμός των εταιρειών καθώς και των φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται σε παραπάνω από μία χώρες αυξάνονται συνεχώς, καθίσταται επιτακτική η τήρηση ορισμένων κανόνων με καθολική ισχύ, καθώς επίσης και η ύπαρξη μέριμνας για την επιβολή τιμωρίας σε περιπτώσεις τυχόν παραβάσεων, με τις ανάλογες βέβαια προσαυξήσεις. Εφόσον, τα προβλήματα αυτά είναι αρκετά δύσκολο να επιλυθούν από κάθε μια χώρα ξεχωριστά, απαιτούνται συλλογικές ενέργειες που θα μειώσουν τα συγκεκριμένα ζητήματα στο ελάχιστο.

Αυτό που εφαρμόζεται και ισχύει στη σημερινή ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά, γνωστή και ως Ενιαία αγορά, είναι η ελευθερία στις συναλλαγές κυρίως ανάμεσα στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρ' όλα αυτά, εμφανίζονται αρκετές δυσκολίες

στη δημιουργία ενός νομοθετικού πλαισίου που θα είναι δίκαιο και θα αφορά όλους, εφόσον σε εφαρμογή βρίσκονται πολλά και διαφορετικά φορολογικά συστήματα, προσαρμοσμένα και στοχευμένα κάθε φορά στις ανάγκες της κάθε χώρας. Πολλές φορές για παράδειγμα, παρατηρείται διαφορετικός τρόπος υπολογισμού των φόρων που πρέπει να αποδοθούν στο κράτος από αλλοδαπούς φορολογούμενους ή ακόμα και σε περιπτώσεις αλλοδαπής προέλευσης εισοδημάτων. Κατά συνέπεια, οι πολιτικές αποφάσεις που λαμβάνονται από μια χώρα επηρεάζουν και ενδεχομένως να προκαλούν «προβλήματα» και δυσαναλογίες στα υπόλοιπα κράτη - μέλη. Για να αποφευχθούν λοιπόν τυχόν προστριβές και «παρεξηγήσεις», συντάσσονται μεταξύ τους συμφωνίες που περιγράφουν ακριβώς το τρόπο με τον οποίο θα ενεργούν συλλογικά και με ανθρωπιστική μέριμνα για τη λήψη των απαραίτητων αποφάσεων, και με τέτοιο τρόπο ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη και η εξέλιξη των χωρών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 3).

2.4 Ταξινόμηση των Φόρων σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί, με την ίδια ακριβώς ακολουθία που πραγματοποιήθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο, η ταξινόμηση των φόρων αυτών που εφαρμόζονται από τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό αποσκοπεί στη διευκόλυνση της μετέπειτα σύγκρισης, που θα πραγματοποιηθεί στο τρίτο κεφάλαιο, με τους αντίστοιχους φόρους που επικρατούν στο ισχύον σύστημα της Ελλάδας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν έχει άμεσο ρόλο στην εφαρμογή των φόρων που πρόκειται να επιβάλλει η κάθε χώρα αλλά ούτε και στο καθορισμό των φορολογικών συντελεστών που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου φορολογικού συστήματος. Τέτοιες αποφάσεις λαμβάνονται από τη κυβέρνηση της κάθε χώρας, αλλά πάντοτε, σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν θεσμοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως εκ τούτου, ο ουσιαστικός ρόλος της Ένωσης, είναι να βρίσκεται στην εποπτεία των εθνικών φορολογικών κανόνων. Οι θεσμοθετημένοι κανόνες αποβλέπουν στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης των πολιτών σε κάθε χώρα ξεχωριστά καθώς και τη διασφάλιση της ελεύθερης διακίνησης αγαθών και υπηρεσιών στην Ενιαία αγορά. Επιπλέον, οι φόροι θα πρέπει να είναι κατανομημένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις εις βάρος των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, και τέλος καμία χώρα δε πρέπει να βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη - μέλη.

Ουσιαστικά, η ταξινόμηση γίνεται σε άμεσους και έμμεσους φόρους, όπως ακριβώς αναφέρθηκαν και στη πρώτη ενότητα, με τρόπο ώστε να αποφευχθούν η διπλή φορολογία, η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή. Οι άμεσοι φόροι, λοιπόν, επιβάλλονται σε φυσικά πρόσωπα, εταιρείες και ακίνητα, όπως για παράδειγμα, ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.

Αντίθετα, στους έμμεσους φόρους η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει αυστηρότερες νομοθεσίες ώστε να υπάρξει εναρμόνιση μεταξύ των κρατών αλλά και κάποιο κοινό σημείο αναφοράς, ειδικότερα στο Φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α), που εφαρμόζεται τόσο σε αγαθά και υπηρεσίες όσο και στους Ειδικούς Φόρους κατανάλωσης, (οι οποίοι επιβάλλονται κυρίως στα οινοπνευματώδη και το καπνό). Με το τρόπο αυτό, στοχεύει στην εξάλειψη του ανταγωνισμού, μεταξύ των χωρών, που αυξάνεται ραγδαία κατά τα τελευταία χρόνια λόγω της διαφορετικότητας των φορολογικών συντελεστών αλλά και των αναγκών της εκάστοτε χώρας, ώστε να παρέχει στις επιχειρήσεις κάθε χώρας, αθέμιτο πλεονέκτημα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 5-6).

2.4.1 Διάκριση των Φόρων Ως Προς τη Φορολογική Βάση

Όσον αφορά, τη πρώτη διάκριση των φόρων, δηλαδή αυτή που εξαρτάται από τη φορολογική βάση αυτών, κατατάσσονται σε αυτή τη κατηγορία, ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, ο φόρος περιουσίας και ο φόρος ειδικής κατανάλωσης.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, της 19ης Δεκεμβρίου 2006, με τίτλο «Συντονισμός των συστημάτων άμεσης φορολογίας των κρατών μελών στην εσωτερική αγορά» γίνεται μια προσπάθεια, με σκοπό την «ισορροπία» της άμεσης φορολογίας των κρατών που ανήκουν στην ΕΕ. Με το τρόπο αυτό, η ΕΕ στοχεύει στην αποφυγή της διπλής φορολόγησης, της φοροαποφυγής αλλά και στη μείωση του κόστους που προκύπτει από τη προσπάθεια για συμμόρφωση όσων δεν ανταποκρίνονται θετικά στις διατάξεις των διαφορετικών φορολογικών συστημάτων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007). Παρόλ' αυτά, υπάρχει η πιθανότητα μέσω αυτών των προσπαθειών να μην εξυπηρετούνται ουσιαστικά οι πολίτες κάθε χώρας, με αποτέλεσμα να προκύψουν ορισμένα προβλήματα. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ένα φυσικό πρόσωπο αποκτά

χρήματα από κληρονομιά ή από οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα σε δύο ή παραπάνω χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υποχρεούνται, σε πολλές περιπτώσεις, να αποδίδει φόρους σε παραπάνω από μια χώρες. Τα τελευταία χρόνια όμως, γίνονται προσπάθειες ώστε να επιλυθούν τέτοιου είδους προβλήματα, εξετάζοντας τις εθνικές φορολογικές νομοθετικές διατάξεις που αφορούν τους διασυνοριακούς και διακινούμενους εργαζομένους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014).

Η δεύτερη κατηγορία αποτελείται από τη φορολογία νομικών προσώπων. Σε αυτή τη περίπτωση, η Επιτροπή εστίασε σε συγκεκριμένα μέτρα που είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της εσωτερικής ενιαίας αγοράς και ειδικότερα στις «κατευθυντήριες γραμμές για τη φορολογία των επιχειρήσεων» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015). Οι πρωτοβουλίες που πραγματοποιήθηκαν, αφορούν μία διαφορετική προσέγγιση στην επιβολή των φόρων ώστε να εξαλειφθούν οποιαδήποτε εμπόδια εμφανίζονται στην Ενιαία αγορά αλλά και να εφαρμοστεί η προώθηση και διασφάλιση ενός «υγιές» φορολογικού ανταγωνισμού. Με αυτό το τρόπο τελικά καθίσταται ευκολότερη η αντιμετώπιση της εταιρικής φοροαποφυγής. Η νομοθεσία που εφαρμόζεται για τους φόρους στις εταιρίες, στοχεύει στην αντιμετώπιση της διπλής φορολογίας, δηλαδή της φορολόγησης της ίδιας εταιρείας, δύο ή περισσότερες φορές, για το ίδιο εισόδημα, αλλά από διαφορετικά κράτη - μέλη. Τέλος, ακόμη μια προσπάθεια, με την επιβολή της νομοθεσίας, γίνεται ώστε να αποφευχθεί η μεταφορά των κερδών από τη μία χώρα στην άλλη, όπως για παράδειγμα, τη θέσπιση της διαφάνειας στις επιχειρήσεις ώστε να είναι κατανοητό πως γίνεται η διαχείριση των χρημάτων από την κάθε επιχείρηση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 9).

Η τρίτη κατηγορία, αποτελείται από το φόρο περιουσίας. Ο φόρος αυτός, ποικίλει από χώρα σε χώρα, και διαμορφώνεται σύμφωνα με τις ανάγκες της κάθε χώρας. Ακόμη, σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου φορολογικού συστήματος αποτελούν ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α), καθώς και οι Φόροι Ειδικής Κατανάλωσης. Παρακάτω, θα αναλυθούν τα δύο τελευταία είδη φόρων, διότι αποτελούν στοιχεία σπουδαίας σημασίας εφόσον διαμορφώνονται με διαφορετικούς συντελεστές σε κάθε χώρα. Τέλος, σπουδαίος φόρος είναι αυτός που επιβάλλεται στα αυτοκίνητα. Πρόκειται για μία κατηγορία φόρων που εφαρμόζεται σε κάθε χώρα αλλά με τελείως διαφορετικό τρόπο εφόσον η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει ορίσει κάποιο συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο που θα πρέπει να ακολουθείται. Για παράδειγμα, όσον αφορά τα τέλη κυκλοφορίας και τα τέλη ταξινόμησης των αυτοκινήτων που θα

επιβάλλονται σε κάθε περίπτωση εξαρτάται εν τούτοις από τις ανάγκες της κάθε χώρας καθώς και από το φορολογικό σύστημα το οποίο επιθυμεί να εφαρμόσει. Έτσι, είναι στη κρίση του κάθε κράτους να αποφασίσει την επιβολή ή τη μη επιβολή των φόρων στα αυτοκίνητα. Αν τελικά υφίστανται θα πρέπει να εφαρμόζονται συντελεστές που να είναι δίκαιοι για τους πολίτες αλλά και η εφαρμογή τους να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποδίδονται τα απαραίτητα έσοδα που απαιτούνται. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημοσιεύσει κάποια έγγραφα με νομοθεσίες για τη φορολογία των αυτοκινήτων, ώστε να επιτυγχάνεται ευκολότερα η διακίνηση των οχημάτων από το ένα κράτος - μέλος στο άλλο αποφεύγοντας έτσι τη διπλή φορολόγηση, καθώς και την διευκόλυνση της ενοικίασης των αυτοκινήτων μεταξύ των χωρών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 8).

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α)

Πρόκειται για ένα φόρο που είναι ιδιαίτερα σημαντικός για το φορολογικό σύστημα κάθε χώρας, αλλά και για κάθε χώρα ξεχωριστά όπως αναφέρθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθούν κάποια στοιχεία τα οποία συντέλεσαν στη τελική μορφή του φορολογικού συστήματος στην Ενιαία αγορά.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, μέχρι τη δεκαετία του 1970, ήταν προσαρμοσμένος στις ανάγκες της κάθε χώρας, χωρίς η μία να επηρεάζεται σε κανένα επίπεδο από την άλλη. Αυτό, όμως δημιουργούσε πολλά εμπόδια στις συναλλαγές των αγαθών και των υπηρεσιών ανάμεσα στα κράτη - μέλη. Με αυτή την αφορμή, μετά το 1977, αποφασίστηκε η εφαρμογή ριζικών αλλαγών, καθοριστικής σημασίας, στο φορολογικό σύστημα που θα αφορούσαν το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας και κατά συνέπεια ολόκληρη την οικονομία. Με αυτή την απόφαση των κρατών - μελών, συμφωνήθηκε να τηρείται ένα ενιαίο φορολογικό σύστημα για τη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών που θα αφορούσε όλες τις χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και κατ' επέκταση τη δημιουργία ενός ενιαίου θεσμικού πλαισίου φορολογικών συντελεστών. Αυτή η συμφωνία ήταν η αρχή για την εφαρμογή του ενιαίου Φ.Π.Α. στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι ευρέως γνωστή η σπουδαιότητα του Φ.Π.Α. εφόσον αποτελεί έναν φόρο που αφορά τα αγαθά και τις υπηρεσίες, επηρεάζοντας μόνο το τελικό καταναλωτή. Παρ' όλα αυτά, οι επιχειρήσεις που έχουν ως σκοπό τη διακίνηση προϊόντων και υπηρεσιών είναι υποχρεωμένες, κατά κανόνα, να χρεώνουν τον Φόρο Προστιθέμενης

Αξίας όταν πρόκειται να γίνει η διακίνησή τους σε κάποια άλλη χώρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συμπερασματικά, ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας δεν αποτελεί μόνον κύρια πηγή εσόδων για κάθε χώρα ξεχωριστά, αλλά συμβάλλει ακόμα και στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Επιπρόσθετα, τα κράτη - μέλη κάνουν ιδιαίτερες προσπάθειες για την υλοποίηση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού φορολογικού συστήματος Φ.Π.Α., το οποίο θα εξαρτάται από τη χώρα προορισμού των αγαθών και υπηρεσιών. Αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό διότι θα διασφαλίζεται η είσπραξη των φορολογικών εσόδων από το κράτος - μέλος στο οποίο βρίσκεται ο κάθε καταναλωτής. Υπάρχουν ακόμη, και κάποια μελλοντικά επιτεύγματα που επιθυμούν τα κράτη να εφαρμοστούν, όπως για παράδειγμα, ένα από αυτά αποτελεί η κοινή δήλωση Φ.Π.Α. από τις εταιρείες που έχουν επιχειρήσεις και σε άλλες χώρες, με σκοπό να αποδίδουν το Φ.Π.Α. που τους αναλογεί μόνο σε μία χώρα.

Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο είναι απαραίτητο να αναφερθεί και ο Ειδικός Φόρος κατανάλωσης. Εφόσον ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύουν διαφορετικές νομοθεσίες, έγινε μία ακόμη προσπάθεια για τη δημιουργία και τη θεσμοθέτηση συντελεστών που θα έχουν μικρές διαφορές μεταξύ τους.

Όπως αναφέρθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο, πρόκειται για έναν έμμεσο φόρο που αφορά τα οινοπνευματώδη ποτά, τα προϊόντα καπνού και τα ενεργειακά προϊόντα, δηλαδή τα καύσιμα κίνησης και θέρμανσης (όπως για παράδειγμα, τη βενζίνη, το πετρέλαιο θέρμανσης, το ηλεκτρικό ρεύμα, το φυσικό αέριο, το γαιάνθρακα και τον οπτάνθρακα). Το 1993 καθιερώθηκε ένα ενιαίο σύστημα στη φορολογία προϊόντων ειδικής κατανάλωσης στην εσωτερική αγορά, ώστε να καταργηθούν οι φορολογικοί έλεγχοι στα σύνορα των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τη συμφωνία αυτή δημιουργήθηκαν καταλληλότερες συνθήκες για τη διακίνηση αυτών των προϊόντων από τη μια χώρα στην άλλη, με τη προϋπόθεση πως θα ακολουθούνται κάποιοι συγκεκριμένοι κανόνες από όλες τις χώρες. Η νομοθεσία αυτή που θεσπίστηκε για τον ειδικό φόρο κατανάλωσης προβλέπει την εφαρμογή των κατώτατων συντελεστών στα συγκεκριμένα προϊόντα από όλα τα κράτη - μέλη και την ελαστικότητα στη φορολογία τους. Δηλαδή, δίνεται η δυνατότητα να υλοποιηθούν εξαιρέσεις σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις. Έτσι, σε κάθε χώρα υπάρχει ένας συντελεστής που εφαρμόζεται στα περισσότερα αγαθά και

τις υπηρεσίες, και από την άλλη πλευρά μειωμένοι συντελεστές που εφαρμόζονται σε έναν μικρότερο αριθμό αγαθών και υπηρεσιών. Δηλαδή, ο κανονικός συντελεστής που έχει οριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση δε μπορεί να είναι κατώτερος του 15% και οι μειωμένοι συντελεστές δε πρέπει να είναι κατώτεροι του 5% εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015).

Ακόμη μία σημαντική παράμετρος που πρέπει να αναφερθεί, είναι πως οι νομοθεσίες που αφορούν τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης εκφράζουν και άλλες πολιτικές που προσπαθούν να εφαρμοστούν στα κράτη - μέλη. Για παράδειγμα, μία πολιτική που προωθείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο περιορισμός του καπνίσματος. Αυτό, μπορεί να πραγματοποιηθεί με την επιβολή μεγαλύτερων φορολογικών συντελεστών, με συνέπεια την αύξηση της τιμής του καπνού, ώστε τελικά οι καταναλωτές να καταφεύγουν στο περιορισμό ή ακόμα και στη διακοπή του καπνίσματος (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 7).

2.5 Η Κοινωνική Ασφάλιση σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, η κοινωνική ασφάλιση αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τους εργαζομένους της Ελλάδας αλλά και γενικότερα για όλους τους εργαζομένους που ζουν και απασχολούνται σε κάθε χώρα, που ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για το λόγο αυτό, θεσμοθετήθηκαν κανόνες που δίνουν τη δυνατότητα σε κάθε εργαζόμενο να επωμίζεται τα δικαιώματά του.

Σύμφωνα με το κανονισμό αριθ. [883/2004](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας που ακολουθείται από τα κράτη - μέλη, δεν ορίζεται κάποιο ενιαίο θεσμικό πλαίσιο, πράγμα που σημαίνει πως η κάθε χώρα ενεργεί και αποφασίζει για τη δημιουργία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης μεμονωμένα. Για παράδειγμα, κάθε χώρα καλείται να αποφασίσει για τους δικαιούχους κοινωνικής ασφάλισης, τα επίπεδα των παροχών που τους αναλογούν και τέλος τον ορισμό συγκεκριμένων προϋποθέσεων για να πραγματοποιηθεί αυτή η αντιστοιχία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015).

Ωστόσο, η νομοθεσία που έχει ορίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ως στόχο τη κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων ακόμα και αν αυτοί επιθυμούν να μεταναστεύσουν σε κάποια άλλη χώρα της Ένωσης. Σε αυτή τη περίπτωση, το εκάστοτε άτομο δε χάνει τη κάλυψη που του παρέχεται από την ασφάλισή του, με το

μόνο περιορισμό, ότι, ο ασφαλιζόμενος μπορεί να είναι ασφαλισμένος κάθε φορά σε μία μόνο χώρα. Ο εργαζόμενος, άρα, θα πρέπει να αποδίδει τις εισφορές από τη κοινωνική ασφάλιση μόνο στη χώρα στην οποία ζει και εργάζεται κάθε φορά. Η μόνη εξαίρεση που ισχύει είναι όταν, οι εργαζόμενοι απασχολούνται και σε κάποια άλλη χώρα όμως σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δύο ετών. Σε αυτή τη περίπτωση οι εισφορές καταβάλλονται στη χώρα στην οποία ήταν τοποθετημένοι αρχικά. Ενώ για τα άτομα που εργάζονται ταυτόχρονα σε παραπάνω από μία χώρες, θα πρέπει ανάλογα με τη νομοθεσία της καθεμιάς, να καταβάλλει στην αντίστοιχη τις εισφορές που του αναλογούν. Τα σημεία πάνω στα οποία εφαρμόζονται οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη των εργαζομένων είναι οι εξής περιπτώσεις: ασθένειας, μητρότητας αλλά και πατρότητας καθώς επίσης και οι παροχές που δίνονται στους ηλικιωμένους (όπως για παράδειγμα η σύνταξη). Επιπλέον, παρέχονται ασφάλειες σε περιπτώσεις αναπηρίας, επιδόματα θανάτου, επιδόματα ανεργίας, οικογενειακές παροχές και τέλος επιδόματα που αφορούν εργατικά ατυχήματα και επαγγελματική ασθένεια (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015).

2.6 Φοροδιαφυγή - Φοροαποφυγή και Τρόποι Αντιμετώπισης

Όπως αναφέρθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο, κύριο μέλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η συνεχείς προσπάθεια των φορολογούμενων να τείνουν στην απόκρυψη των φορολογικών στοιχείων τους ώστε να επιτύχουν τελικά τη φοροελάφρυσή τους, με τρόπους όπως η αποφυγή των φόρων (φοροαποφυγή) αλλά και με τη φοροδιαφυγή. Για το λόγο αυτό, τα κράτη - μέλη που απαρτίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να εργάζονται συλλογικά ώστε να επιτύχουν τη πάταξη αυτών των ζητημάτων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, για να το επιτύχει, συμμετέχει ενεργά στις δραστηριότητες του Οργανισμού Κοινωνικής Συνεργασίας (ΟΟΣΑ) με σκοπό το καθορισμό μιας συγκεκριμένης φορολογικής πολιτικής, δηλαδή τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος για την ελαχιστοποίηση ή ακόμα και την εξάλειψή του, οι οποίοι πρόκειται να παρατεθούν παρακάτω. Προκειμένου λοιπόν, να καταπολεμηθεί το πρόβλημα της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής, έχει θεσπιστεί μία συγκεκριμένη νομοθεσία, που θα πρέπει να ακολουθείται από τα κράτη - μέλη ώστε να επιτευχθεί η ομαλή λειτουργία ολόκληρου του συστήματος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από το 2012 έχει παρουσιάσει 30 προγράμματα δράσης που στοχεύουν στη καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής,

καθώς σήμερα γίνονται αρκετές προσπάθειες ώστε να εφαρμοστούν όσο καλύτερα γίνεται από όλες τις χώρες. Αρχικά, κάποιες από τις πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη, αφορούν τη δημιουργία μιας ενιαίας πλατφόρμας που θα ελέγχει την ενιαία αγορά, ώστε να παρακολουθείται η πορεία των κρατών - μελών στο φορολογικό τομέα. Δεύτερον, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει κάποιους κανόνες που επιτρέπουν τη διαβίβαση πληροφοριών, μεταξύ των κρατών - μελών, οι οποίες δεσμεύονται να τηρούν τα πρότυπα «χρήστης διακυβέρνησης». Με αυτό το τρόπο, θα ελέγχονται τα εισοδήματα ή οι χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί των φορολογούμενων που ζουν σε κάθε μία από τις χώρες αυτές. Στην ουσία, μέσω αυτού του συστήματος επιτρέπεται η ανταλλαγή των φορολογικών πληροφοριών, ανάμεσα στα κράτη - μέλη που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, για τη καταπολέμηση και τη πρόληψη της φορολογικής απάτης. Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκε ένας μηχανισμός που ελέγχει τη λειτουργία του Φ.Π.Α. σε κάθε χώρα, με τέτοιο τρόπο ώστε να μην καθίσταται εύκολη η διάπραξη της φορολογικής απάτης. Τέλος, θεσπίστηκε ένας ενιαίος κανόνας που ορίζει την ύπαρξη συγκεκριμένου φορολογικού συστήματος σε κάθε χώρα για την είσπραξη απαιτήσεων από τους ανάλογους φόρους, τέλη και δασμούς, καθώς επίσης και από τα έσοδα των φυσικών και νομικών προσώπων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 10-11). Παρακάτω παρουσιάζεται το πρόγραμμα το οποίο συνδράμει στη διαμόρφωση της φορολογίας και στη διευκόλυνση των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω.

2.6.1 Πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ των κρατών - μελών

Προκειμένου να λειτουργήσει σωστά και αποτελεσματικά η Ευρωπαϊκή Ένωση ως προς διάφορα θέματα αλλά και πιο συγκεκριμένα ως προς το φορολογικό σύστημα και τη καταπολέμηση των φορολογικών ζητημάτων, έχει δημιουργήσει ένα πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ των κρατών - μελών, το οποίο ονομάζεται *Fiscalis 2020*. Πρόκειται ουσιαστικά για ένα πρόγραμμα μέσω του οποίου τα κράτη - μέλη έχουν τη δυνατότητα να ανταλλάζουν φορολογικές πληροφορίες και να συνεργάζονται συλλογικά για την επίτευξη της ομαλής λειτουργίας της ενιαίας αγοράς. Ο προϋπολογισμός που έχει οριστεί για την ολοκλήρωση του προγράμματος αποτελεί το ποσό των 234.300.000 ευρώ, το οποίο αφορά τη περίοδο 2014-2020.

Οι 28 χώρες λοιπόν, που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υποχρεούνται να ενταχθούν σε αυτό το πρόγραμμα ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις διπλής

φορολόγησης ή της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και συντελεί στην είσπραξη των εσόδων από την εργασία, το Φ.Π.Α., τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και από το εισόδημα κεφαλαίων. Αν λοιπόν, πραγματοποιούνται τα παραπάνω, οι κανονισμοί και οι νομοθεσίες που ορίζονται από το πρόγραμμα, το φορολογικό σύστημα θα είναι ολοκληρωμένο και ο κάθε φορολογούμενος θα αποδίδει στη χώρα που κατοικεί το ποσό που του αναλογεί. Έτσι, δε θα τίθενται θέματα φορολογικής απάτης ή δημιουργία φορολογικών παραδείσων ώστε η κάθε χώρα να είναι σε θέση να αποκτήσει το ποσό που της αναλογεί για τον απαραίτητο προϋπολογισμό του κάθε έτους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 11).

Συμπερασματικά, οι χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν ως κύριο μέλημα τη πάταξη της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, ειδικά στη σημερινή εποχή που διανύουμε, δηλαδή τη περίοδο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, όπου τα πάντα αλλάζουν και εξελίσσονται με ραγδαίους ρυθμούς. Πλέον τα αγαθά, οι άνθρωποι, οι υπηρεσίες και οι εταιρείες αλλάζουν συχνά τόπο κατοικίας και τα κράτη - μέλη θα πρέπει να μεριμνούν για ένα σύστημα το οποίο δε θα είναι «αποκομμένο» από τις άλλες χώρες ώστε να είναι δίκαιο για όλους τους φορολογούμενους. Στην επόμενη ενότητα θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα στοιχεία του ελληνικού φορολογικού συστήματος σε σύγκριση με αυτά που επικρατούν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς το μέσο όρο τους αρχικά με μία ανασκόπηση στο παρελθόν. Στη συνέχεια, θα πραγματοποιηθεί και η επιμέρους σύγκριση μεταξύ κάποιων χωρών ενδεικτικά ώστε να γίνουν κατανοητά όλα όσα προαναφέρθηκαν.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι η ανάλυση αλλά και η αναλυτική ανάδειξη των διαφορετικών τιμών, ως προς τους φορολογικούς συντελεστές, που εφαρμόζονται από τα είκοσι οχτώ (28) κράτη – μέλη που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό, πρόκειται να πραγματοποιηθεί με τη σύγκριση των φορολογικών συντελεστών ως προς τους μέσους όρους που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με αυτούς που υφίστανται στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση θα γίνει ως προς το συντελεστή του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων, του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, του Φόρου Περιβάλλοντος, του Φόρου Ενέργειας και του Φόρου Περιουσίας. Επίσης, πρόκειται να αναλυθούν και περεταίρω φόροι που έχουν ισχύ σε μερικές μόνο χώρες και σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται πιο αναλυτικά παρακάτω.

Στη πρώτη ενότητα, πρόκειται να γίνει μια ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια από όπου υπάρχουν καταγραφές των φορολογικών συντελεστών, ενιαία για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι φορολογικοί συντελεστές με αναλυτικές αναφορές ως προς τις χώρες που εμφανίζουν έντονες διαφοροποιήσεις καθώς και η σύγκριση ανάμεσα στην Ελλάδα και το Μέσο Όρο της Ευρωπαϊκής ένωσης ως προς τη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), το φόρο περιβάλλοντος, ενέργειας, περιουσίας καθώς και φόρους που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένες μόνο χώρες. Τέλος, και με σκοπό να προβούμε σε κάποια συμπεράσματα πραγματοποιείται η ανάλυση ενδεικτικά κάποιων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς τη φορολογία τους καθώς και ιστορικά τι επικρατούσε από το 1996 μέχρι και σήμερα ώστε να γίνει κατανοητό το «χάσμα» το οποίο έχει δημιουργηθεί με το πέρασμα των χρόνων ανάμεσα στα κράτη. Με αυτό το τρόπο πρόκειται να γνωστοποιηθούν κάποια στοιχεία που αφορούν το τρόπο φορολόγησης των πολιτών σε κάθε περίπτωση αλλά και να γίνει ακόμα πιο ευδιάκριτη η διαφορά ανάμεσα στα φορολογικά συστήματα που εφαρμόζονται.

3.1 Η Φορολογία και οι Διαφοροποιήσεις της Κατά τα Χρόνια

Είναι γνωστό, ότι η φορολογία αποτελεί σημαντικό παράγοντα για κάθε ένα κράτος – μέλος ξεχωριστά και όχι μόνο για την Ευρώπη ως σύνολο. Για το λόγο αυτό, από πολύ παλιά, οι άνθρωποι προσπαθούν να διαμορφώσουν και να εφαρμόσουν φορολογικά επίπεδα τα οποία θα επωφελούν τόσο τους ίδιους όσο και τη παγκόσμια οικονομία. Παρακάτω λοιπόν, αναφέρονται τα φορολογικά όρια που εφαρμόζονταν από τη περίοδο όπου υπάρχουν καταγραφές, δηλαδή από το 1995, μέχρι και σήμερα. Αυτό, αποσκοπεί, στο να παρουσιαστούν τα φορολογικά όρια τη τελευταία δεκαεπενταετία, οι λόγοι που συντέλεσαν στην αυξομείωσή τους, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο προσαρμόστηκε και αναπτύσσεται το φορολογικό σύστημα με την εμφάνιση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης αλλά και μετέπειτα.

Φαίνεται λοιπόν ότι, τα φορολογικά έσοδα της εκάστοτε κυβέρνησης τείνουν να διαφοροποιούνται από χρόνο σε χρόνο, επηρεασμένα κυρίως από συγκεκριμένους παράγοντες. Αυτοί αποτελούν, τη φορολογική νομοθεσία που εφαρμόζει το κάθε κράτος - μέλος, οι αλλαγές που επιβάλλονται στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π) και τέλος η έξαρση της κρίσης κατά τα τελευταία χρόνια που πλήττει σε μεγάλο βαθμό τις χώρες. Είναι γνωστό, καθώς θα αναλυθεί και παρακάτω πως οι φορολογικοί συντελεστές στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν πάντοτε σε υψηλά επίπεδα, ειδικότερα τη τελευταία δεκαετία. Έχει καταγραφεί δηλαδή, μια ανοδική πορεία στις τιμές των φορολογικών συντελεστών από το 1970, ώσπου έφτασαν τελικά σε ακόμα μεγαλύτερα επίπεδα το 1990. Για το λόγο αυτό, στα τέλη του 1990, ύστερα από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ καθώς και με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης οδηγήθηκαν τα κράτη - μέλη στην υιοθέτηση μιας σειράς από πακέτα δημοσιονομικής εξυγίανσης. Για κάποιες χώρες αυτός ο τρόπος ήταν επωφελής ως προς τη μείωση του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και ως προς τη μείωση των κοινωνικών εισφορών.

Από την άλλη, παρατηρείται μια αισθητή μείωση στα φορολογικά επίπεδα σε όρους του Α.Ε.Π από το 2000 μέχρι και το 2004, όπου για κάποια χρόνια παρέμειναν σε σχετικά σταθερές τιμές, εμφανίζοντας και πάλι αύξηση το 2007 φτάνοντας και πάλι στα προηγούμενα όρια. Τα φορολογικά έσοδα εκείνη τη περίοδο παρουσίασαν μια μείωση μέχρι και το 2010 σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στην Ευρωζώνη λόγω της οικονομικής κρίσης που έκανε την «εμφάνισή» της το 2008. Τέλος, παρατηρείται μια μικρή επαναφορά στα φορολογικά επίπεδα από τις αρχές

του 2010 όπου μέχρι και σήμερα γίνονται προσπάθειες για μείωση της περεταίρω αύξησης των συντελεστών και κατά συνέπεια των φόρων, ώστε να επανέλθει η παγκόσμια οικονομία σε πιο φυσιολογικά επίπεδα. Ιδιαίτερα, το 2012 το επίπεδο της φορολογίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα είκοσι οκτώ κράτη - μέλη της, που αφορά το φόρο εισοδήματος συμπεριλαμβανομένων και των κοινωνικών εισφορών, υπολογίζεται στο 39,4%. Το συγκεκριμένο ποσοστό φαίνεται να είναι κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από αυτό που υφίσταται στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και 10 ποσοστιαίες μονάδες από το καταγεγραμμένο επίπεδο της Ιαπωνίας. Γενικότερα, όμως το φορολογικό επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει αρκετά υψηλά επίπεδα σε σχέση όχι μόνο με αυτές τις δύο χώρες αλλά και με άλλες οικονομίες, πράγμα που σημαίνει πως η Ευρώπη καλείται να αντιμετωπίσει μεγαλύτερα προβλήματα. Θα πρέπει, ωστόσο, να προσαρμοστεί ανάλογα, έχοντας στόχο την επίτευξη ενός κοινού προγράμματος που θα οδηγήσει ολόκληρη την οικονομία στην «άνθηση» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 16).

Στην επόμενη ενότητα, πρόκειται να αναφερθούν αναλυτικά τα φορολογικά επίπεδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1995 μέχρι και το 2014 σύμφωνα με το Μέσο όρο που προκύπτει από το σύνολο των χωρών συμπεριλαμβανομένου και της Ελλάδας αλλά και η σύγκριση μόνο εκείνων των συντελεστών που εφαρμόζονται στην Ελλάδα σε σχέση με αυτό του Μέσου όρου της Ευρώπης κατά το έτος 2015.

3.2 Αναλυτική Περιγραφή των Φόρων

Είναι απαραίτητο να παρουσιαστούν τα φορολογικά επίπεδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σύγκριση με την Ελλάδα ώστε να γίνει κατανοητό το μεγάλο «χάσμα» που υπάρχει ανάμεσα στους συντελεστές τους. Λόγω, όμως της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης η διαμόρφωση των φόρων αποτελεί πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της οικονομίας για τη κάθε χώρα. Αυτό συμβαίνει διότι, με την επιβολή τους θα πρέπει να προκύπτουν τα απαραίτητα έσοδα για τη κάθε χώρα, με στόχο τελικά, να καταφέρνει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και τις συνεχείς αλλαγές της συγκεκριμένης περιόδου που διανύει ολόκληρη η Ένωση.

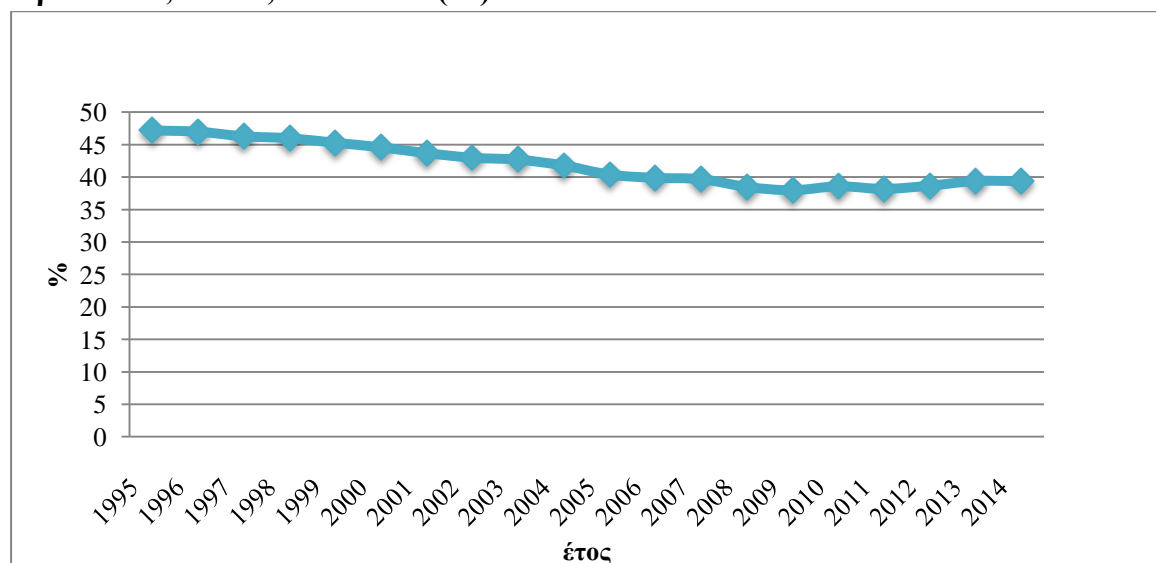
3.2.1 Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων

Όσον αφορά τους φορολογικούς συντελεστές, παρατηρείται μεγάλη ποικιλομορφία από χρόνο σε χρόνο κατά τις χώρες, πράγμα απολύτως λογικό, εφόσον

το κάθε κράτος - μέλος αντιμετωπίζει διαφορετικά ζητήματα και επηρεάζεται από διαφορετικούς παράγοντες.

Οι παράγοντες αυτοί, αφορούν την οικονομική δραστηριότητα (για παράδειγμα τις επενδύσεις, τις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών καθώς επίσης και την εργασία), τη φορολογική νομοθεσία (επηρεάζοντας τους φορολογικούς συντελεστές, τη φορολογική βάση κ.λπ.) και τέλος τις αλλαγές που επέρχονται στο Α.Ε.Π. Έτσι, ο συνδυασμός της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης με τις τακτικές που έχουν υιοθετηθεί από τα κράτη - μέλη ως προς τους νόμους φορολόγησης, δημιουργούν σημαντικές επιπτώσεις στη σύνθεση της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων. Ειδικότερα, κατά τα έτη 2008 - 2009, όπου επηρεάστηκαν σημαντικά και σε μεγάλο βαθμό οι οικονομίες όλων των χωρών, υπήρξαν πολλά επιχειρήματα και σκέψεις από τις ίδιες τις χώρες καθώς και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μείωση της φορολογίας στο τομέα της εργασίας.

Γράφημα 1: Εξέλιξη του Μέσου Όρου του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, ΕΕ-28, 1995-2014 (% απλά ποσοστά

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 32 – 33

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε χώρα)*

Παρόλ' αυτά, ήταν και παραμένει ακόμα υπερβολικά δύσκολο να επιτευχθεί αυτός ο στόχος. Ειδικά οι χώρες με σοβαρά οικονομικά προβλήματα, όπως αυτό που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, η Ισπανία και η Ιταλία πρέπει να αυξήσουν τα φορολογικά τους έσοδα με την επιβολή δυσμενών φόρων για τους πολίτες. Ο συγκεκριμένος φορολογικός συντελεστής, όπως παρουσιάζεται και στο γράφημα 1, εμφάνισε μια αισθητή πτώση το 2009, όμως μετά τη κρίση, το 2010, παρουσιάζει μια ανοδική

πορεία. Τελικά το 2012 το ποσοστό της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων επανήλθε περίπου στα όρια που βρισκόταν προ κρίσης. Αυτή η «ανόρθωση» στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων οφείλεται στη πρόοδο κάποιων κρατών - μελών, με την εφαρμογή δραστικών μέτρων, για τη καταπολέμηση της κρίσης και την επανένταξή τους πιο γρήγορα στη Κοινή Αγορά. Αυτό, πραγματοποιείται με πρακτικές όπως για παράδειγμα με την αύξηση του συντελεστή Φ.Π.Α. αλλά και με την εισαγωγή νέων φόρων, όπου αυτοί αποτελούνται από επιπρόσθετους φόρους στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, (δηλαδή στα τραπεζικά επίπεδα και στο μισθολόγιο) καθώς και με την εφαρμογή του φόρου περιουσίας.

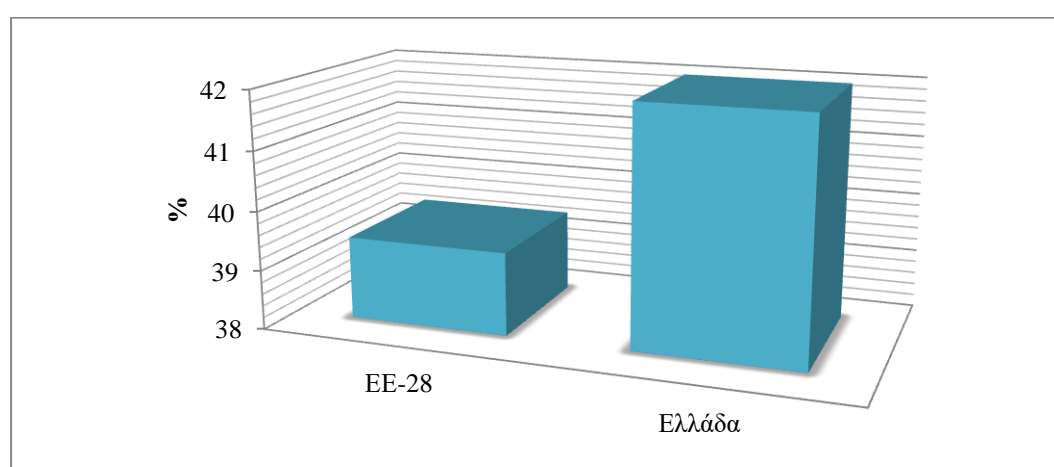
Η αύξηση του ποσοστού, το 2012, επηρέασε είκοσι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πιο συγκεκριμένα και σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό την Ελλάδα (με αύξηση του συντελεστή από 30,9% το 2011 στο 38,0% το 2012), ακολουθώντας η Κύπρος και η Πολωνία όπου αυξήθηκε ο συντελεστής τους κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες αντιστοίχως. Αντίθετες περιπτώσεις παρουσιάζουν χώρες όπως η Ρουμανία, η Εσθονία, και το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου το ποσοστό της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων έχει μειωθεί κατά μισή ποσοστιαία μονάδα κατά το έτος 2012. Μέσω του γραφήματος 1, επιπλέον φαίνεται ότι, από το έτος 1995 μέχρι και το 2014, κατά μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι μεταβολές που σημειώθηκαν κατά τα έτη και ειδικότερα τη περίοδο της κρίσης είναι αισθητές. Συγκεκριμένα, οι χώρες που παρουσιάζουν ακραίες περιπτώσεις φορολογικών συντελεστών, είναι το Βέλγιο (με ποσοστό 42,8% το 2012), η Ιταλία (με ποσοστό 42% το 2012) και η Αυστρία (με ποσοστό 41,5% το 2012). Αντίθετες περιπτώσεις συναντάμε σε χώρες όπως η Μάλτα (με ποσοστό 23,3% το 2012), η Βουλγαρία (με ποσοστό 24,5% το 2012) και τέλος στο Ηνωμένο Βασίλειο (με ποσοστό 25,2% το 2012).

Επίσης αυτό το οποίο προκύπτει από τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι πως το 2014 η φορολογία εισοδήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά μέσο όρο ήταν στο 39,4%, (συμπεριλαμβανομένου και της Ελλάδας) που σημαίνει ότι σε σχέση με το 2009 υπάρχει διαφορά 1,4 ποσοστιαίας μονάδας. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι η αύξηση στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων διήρκεσε από το 2010 μέχρι το 2013 όπου 7 κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχαν τη τάση να αυξάνουν τα ποσοστά του φόρου κάθε χρόνο. Παρόλ' αυτά, το 2014, στις μόνες χώρες όπου καταγράφονται αυξήσεις στα ποσοστά του φόρου είναι η Φινλανδία και η Σουηδία, παρόλο που την ίδια στιγμή οι υπόλοιπες χώρες παρέμειναν σταθερές (Ευρωπαϊκή

Επιτροπή, 2014: 28 – 29).

Με τη βοήθεια του γραφήματος 2, παρουσιάζεται η διαφορά ανάμεσα στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με το μέσο όρο της ως προς το φορολογικό συντελεστή εισοδήματος φυσικών προσώπων για το έτος 2015. Αυτό το οποίο παρατηρείται, είναι η τεράστια διαφορά ανάμεσα στους φορολογικούς συντελεστές που εφαρμόζει η Ελλάδα σε σχέση με αυτό του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό συμβαίνει, λόγω της οικονομικής κρίσης που έχει

Γράφημα 2: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 2015, (%)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 142

**(το ποσοστό του μέσου όρου υπολογίζεται προστίθοντας όλους τους φορολογικούς συντελεστές διαιρούμενος με το 28, δηλαδή ο αριθμός των χωρών και έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια των φορολογικών συντελεστών συμπεριλαμβανομένου και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)*

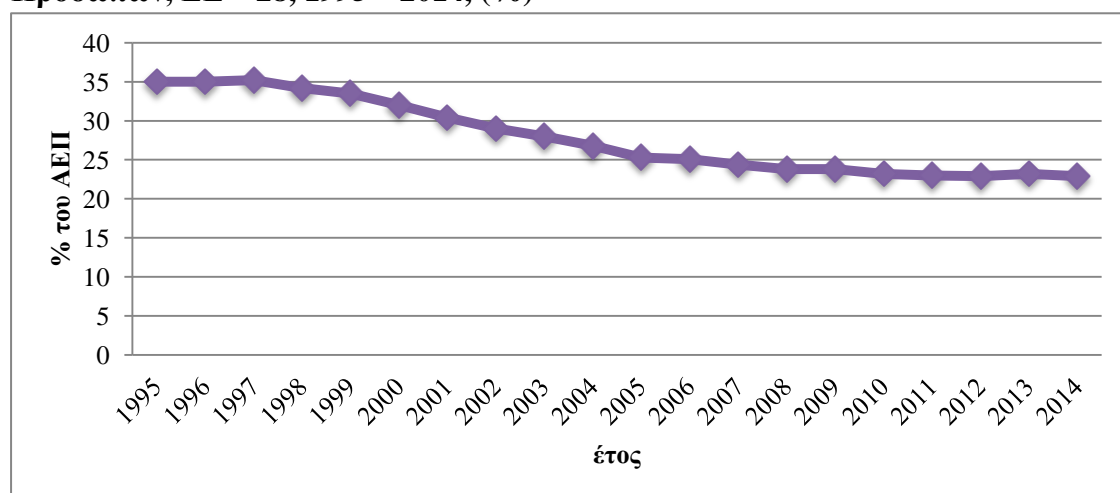
επηρεάσει σημαντικά την Ελλάδα και συνεχίζει να συρρικνώνει την οικονομία της χώρας, με αποτέλεσμα να επιβάλλεται στους πολίτες φορολογία με ακόμα μεγαλύτερους συντελεστές και με αύξηση στις κοινωνικές εισφορές από την πλευρά των εργοδοτών.

3.2.2 Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων

Ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων έχει παραμείνει σχετικά σταθερός από το 1995 μέχρι το 2001, όμως από το 2002 και μετά παρουσιάζει μία καθοδική πορεία όπως φαίνεται και στο γράφημα 3. Έτσι, το επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2014 αγγίζει το 22,9%, όπου παρουσιάζει διαφορά 12,1 ποσοστιαίων μονάδων, σε σύγκριση με το 1995 όπου

ο εν λόγω συντελεστής ήταν 35%. Ο φόρος γενικά, ποικίλει ως προς τα ποσοστά που αναλογεί στο κάθε κράτος - μέλος ξεκινώντας με τα χαμηλότερα ποσοστά από τη Βουλγαρία φτάνοντας στα υψηλότερα στη Γερμανία, την Ιταλία, το Βέλγιο, την Ισπανία, τη Γαλλία, τη Μάλτα και τη Πορτογαλία.

Γράφημα 3: Εξέλιξη του Μέσου Όρου του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, ΕΕ – 28, 1995 – 2014, (%)

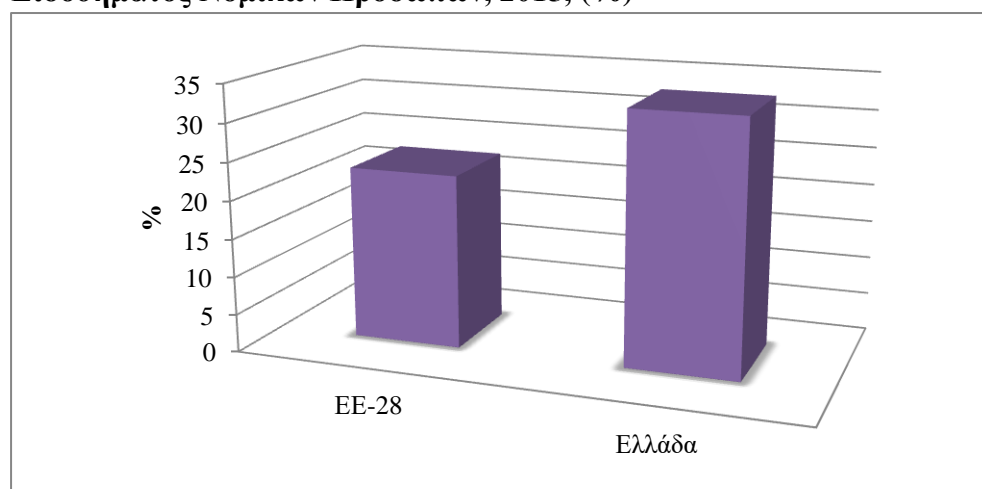
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 36 – 37

**(το ποσοστό του μέσου όρου υπολογίζεται προστίθοντας όλους τους φορολογικούς συντελεστές διαιρούμενος με το 28, δηλαδή ο αριθμός των χωρών και έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια των φορολογικών συντελεστών συμπεριλαμβανομένου και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)*

Από την άλλη πλευρά, τέσσερα κράτη - μέλη το 2014 αποφάσισαν να μειώσουν τα ποσοστά τους, και ειδικότερα η Φινλανδία (από 24,5% στο 20%), ακολουθώντας το Ηνωμένο Βασίλειο (από 23% στο 21%), η Σλοβακία (από 23% στο 22%) και η Δανία (από 25% στο 24,5%). Από τα μέσα του 1990 η φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων έχει δείξει μία συνολική ποικιλομορφία παρά τη γενική σταθερή πτώση στους συντελεστές. Μετά τη πτώση αυτή που πραγματοποιήθηκε κατά τα έτη 2008 – 2009, καθώς φαίνεται και από το γράφημα 3, οι φορολογικοί συντελεστές έχουν «επανέλθει» κατά κάποιο τρόπο στα προηγούμενα όρια. Επίσης παρουσιάζεται μια γενική κινητικότητα το 2012, με 17 από τα 22 κράτη – μέλη, για τα οποία και υπάρχουν καταγραφές, να εμφανίζουν δηλαδή μία αύξηση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 31). Στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζεται η διαφορά της Ελλάδας σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων κατά το έτος 2015. Παρατηρείται, ότι η διαφορά και σε αυτό το ποσοστό είναι μεγάλη, και ουσιαστικά έχει εφαρμοστεί και αυτός ο συντελεστής σε υψηλά επίπεδα λόγω της οικονομικής κατάστασης που βρίσκεται η Ελλάδα. Για το λόγο

αυτό, αρκετοί ελεύθεροι επαγγελματίες αλλά και πολλές επιχειρήσεις τείνουν να εμφανίζουν ζημίες και τελικά να κηρύττουν πτώχευση με αποτέλεσμα να δημιουργούνται επιπλέον προβλήματα, τα οποία έχουν αντίκτυπο σε ολόκληρη την οικονομία της χώρας και εκτενέστερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άλλη μία εναλλακτική που επιλέγουν οι επιχειρηματίες είναι να στραφούν σε χώρες, όπως για παράδειγμα είναι η Βουλγαρία, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο, χώρες δηλαδή που εύστοχα ονομάστηκαν «φορολογικοί παράδεισοι», με χαμηλούς συντελεστές φορολόγησης παρέχοντας τη δυνατότητα ανάπτυξης μιας υγιούς και επικερδής επιχείρησης.

Γράφημα 4: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 2015, (%)

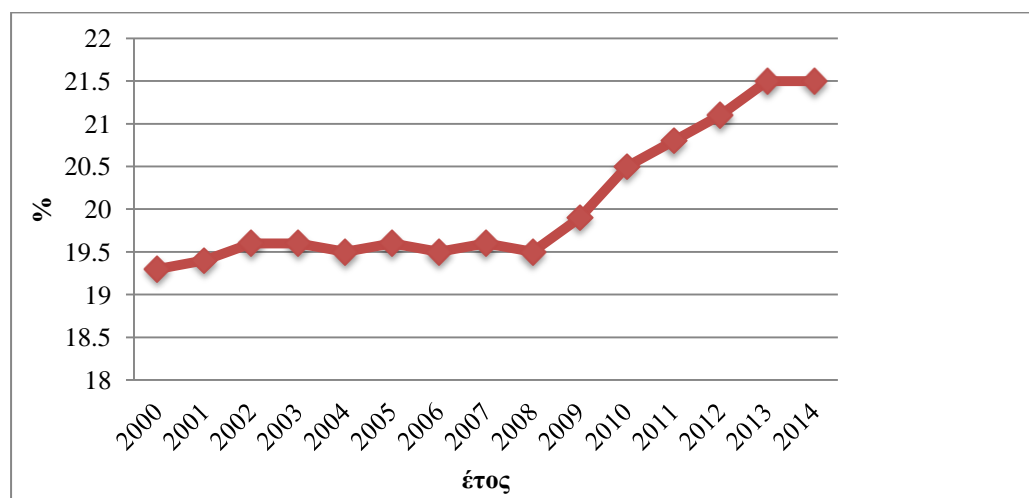
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 144

**(το ποσοστό του μέσου όρου υπολογίζεται προστίθοντας όλους τους φορολογικούς συντελεστές διαιρούμενος με το 28, δηλαδή ο αριθμός των χωρών και έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια των φορολογικών συντελεστών συμπεριλαμβανομένου και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)*

3.2.3 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο 1, ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) για όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων, και για το λόγο αυτό αποτελεί έναν πολύ σημαντικό και ιδιαίτερης σημασίας φόρο. Έτσι και σε αυτό το κεφάλαιο πρόκειται να παρουσιαστεί η διαμόρφωσή του από τα παλαιότερα χρόνια μέχρι και σήμερα. Ο φόρος αυτός, σύμφωνα και με το γράφημα 5, από το 1995 μέχρι και το 2007 ως προς το μέσο όρο των Ευρωπαϊκών χωρών παρέμενε σχετικά σταθερός με τιμή 19,5% και χωρίς ουσιαστικές μεταβολές.

Γράφημα 5: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), 2000- 2014, ΕΕ – 28, (%)

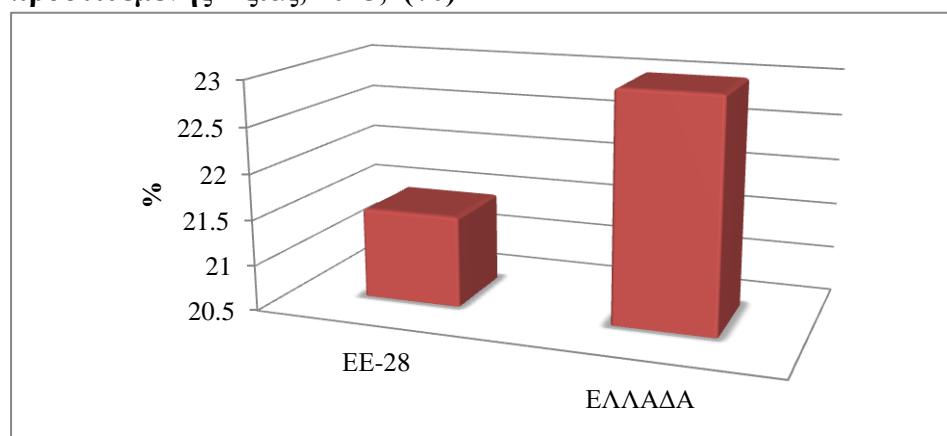
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 26 – 27

**(το ποσοστό του μέσου όρου υπολογίζεται προστίθοντας όλους τους φορολογικούς συντελεστές διαιρούμενος με το 28, δηλαδή ο αριθμός των χωρών και έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια των φορολογικών συντελεστών συμπεριλαμβανομένου και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)*

Όμως, από το 2008 και μετά, φαίνεται να υπάρχει μια ανοδική πορεία στον Φ.Π.Α. στις χώρες της Ευρώπης, ως προς το μέσο όρο, κατά δύο (2) ποσοστιαίες μονάδες από το προηγούμενο ποσοστό, δηλαδή φτάνει στο 21,5% το 2014. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζεται μεγαλύτερη αύξηση του Φ.Π.Α. σε χώρες όπως η Γαλλία, η Ιταλία, και στη Κύπρο, χώρες δηλαδή που σε πρώτη φάση, επηρεάστηκαν περισσότερο από την οικονομική κρίση. Παρόλ' αυτά, συναντάμε το υψηλότερο ποσοστό Φ.Π.Α. σε χώρες όπως η Ουγγαρία (27%), ακολουθώντας η Κροατία, η Δανία και η Σουηδία (25%). Ενώ, τα χαμηλότερα ποσοστά, επικρατούν στο Λουξεμβούργο (15%) αλλά και στη Μάλτα (18%) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 24 – 25).

Με τη βοήθεια του γραφήματος 6 παρουσιάζεται η διαφορά ανάμεσα στην Ελλάδα και στο μέσο όρο της ΕΕ με τα ποσοστά που αφορούν το έτος 2015. Ωστόσο, αν συγκρίνουμε τις τιμές που υπάρχουν σήμερα στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς το μέσο όρο του Φ.Π.Α. σε σύγκριση με την Ελλάδα παρατηρείται η ύπαρξη μιας διαφοράς των 1,5 ποσοστιαίων μονάδων. Ουσιαστικά, μέσω αυτής της σύγκρισης, γίνεται γνωστό ότι στη χώρα μας τα προϊόντα καθώς και οι υπηρεσίες που προσφέρονται, απαιτούν μεγαλύτερες εισφορές, από τους αγοραστές, για την απόκτησή τους.

Γράφημα 6: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου προστιθέμενης Αξίας, 2015, (%)

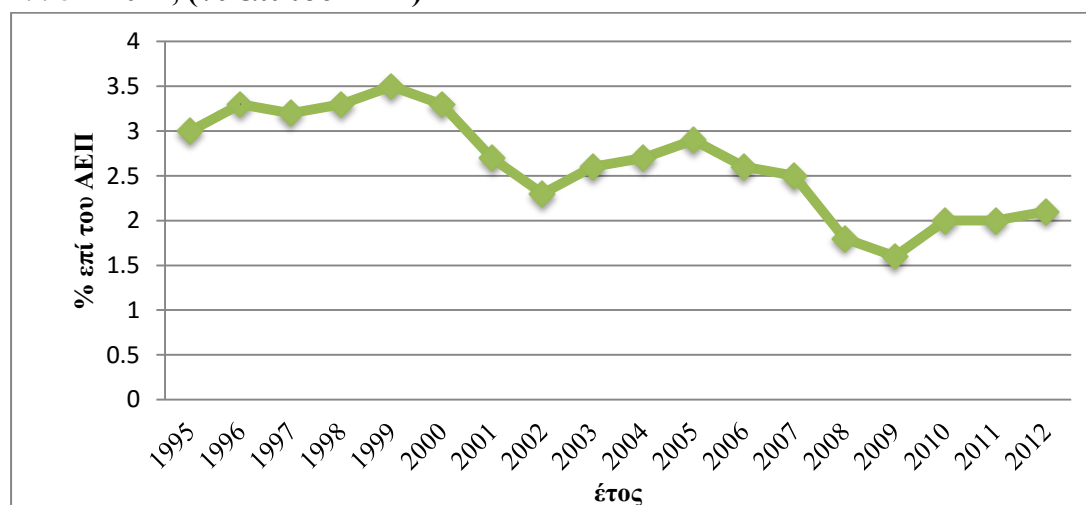
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 140

**(το ποσοστό του μέσου όρου υπολογίζεται προστίθοντας όλους τους φορολογικούς συντελεστές διαιρούμενος με το 28, δηλαδή ο αριθμός των χωρών και έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια των φορολογικών συντελεστών συμπεριλαμβανομένου και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)*

3.2.4 Φορολογία περιβάλλοντος

Από το 2008 περίπου, η φορολογία που αφορά το περιβάλλον αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση των φορολογικών εσόδων της εκάστοτε χώρας, με στόχο την αύξησή τους – μέσω της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος – και με απώτερο σκοπό την ώθηση της εργασίας. Οι περιβαλλοντικοί φόροι, όπως αναφέρθηκαν και στο δεύτερο κεφάλαιο, αποτελούνται από τους φόρους ενέργειας, τους φόρους μεταφορών, οι οποίοι αποτελούν πάνω από τα $\frac{3}{4}$ του φόρου (π.χ. φόροι σε οχήματα) και τέλος τους φόρους ρύπανσης και μη - ενεργειακούς φυσικούς πόρους (π.χ. φόροι εκπομπών, μη-ενεργειακών προϊόντων, πρώτων υλών και αποβλήτων). Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η εξέλιξη του φόρου από το 1995 έως και το 2014. Καθώς φαίνεται η φορολογία περιβάλλοντος παρουσιάζει μια πτώση από το 2002 μέχρι και το 2008 αλλά τον αμέσως επόμενο χρόνο, καταγράφεται ραγδαία αύξηση του συγκεκριμένου συντελεστή ο οποίος μέχρι και σήμερα παραμένει στο 2,4% ως προς το Α.Ε.Π. Διακρίνεται λοιπόν, μια ποικιλομορφία ανάμεσα στα κράτη - μέλη με πρώτη τη Δανία να εμφανίζει ποσοστό 3,9%, ακολουθεί η Σλοβενία με 3,8% και τέλος οι Κάτω Χώρες με 3,6% αποτελώντας τις χώρες με τα υψηλότερα επίπεδα στη φορολογία περιβάλλοντος.

Γράφημα 7: Εξέλιξη του Φόρου Περιβάλλοντος ως προς το Μέσο Όρο, ΕΕ – 28, 1995 – 2012, (% επί του ΑΕΠ)

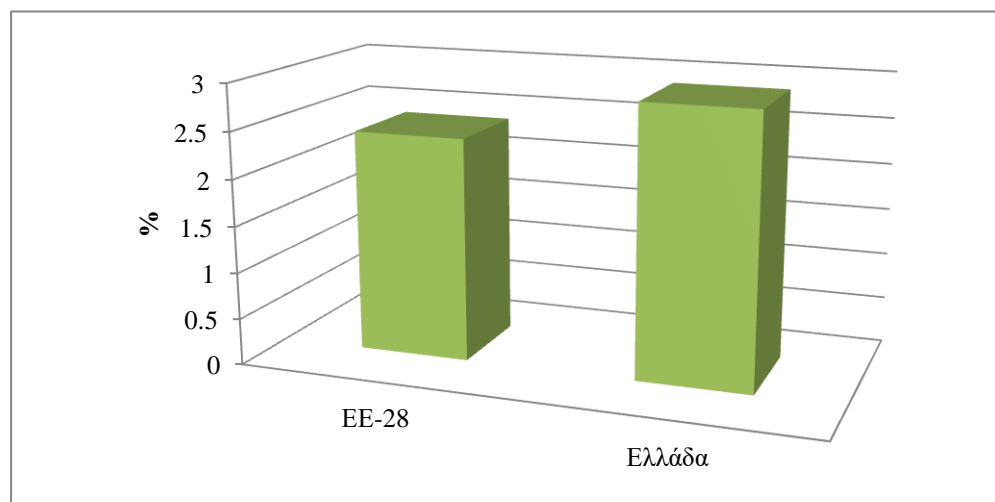
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 40 – 41

**(το ποσοστό του μέσου όρου υπολογίζεται προστίθοντας όλους τους φορολογικούς συντελεστές διαιρούμενος με το 28, δηλαδή ο αριθμός των χωρών και έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια των φορολογικών συντελεστών συμπεριλαμβανομένου και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)*

Αντίθετα, η Ισπανία (1,6%), η Λιθουανία (1,7%) και η Σλοβακία (1,8%) παρουσιάζονται ως οι χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά. Στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο φορολογικός συντελεστής περιβάλλοντος φαίνεται να ακολουθεί μια πιο επίπεδη τάση από το 2009, όμως το κάθε κράτος ξεχωριστά έχει τη δική του δυναμική ως προς αυτόν.

Φαίνεται δηλαδή, ότι δέκα μέλη της εμφάνισαν αύξηση του φόρου ως προς το ποσοστό του Α.Ε.Π. κατά τα έτη 2009 έως και το 2012. Παρόλ' αυτά, η μεγαλύτερη αύξηση φαίνεται να είναι στα ποσοστά της Ελλάδας, και της Φινλανδίας και στον αντίποδα οι μεγαλύτερες πτώσεις καταγράφονται στη Λιθουανία, τη Πορτογαλία και την Ισπανία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 39). Στο γράφημα 8, παρατηρείται η διαφορά στο φόρο περιβάλλοντος που επιβάλλεται στους Έλληνες πολίτες, συγκριτικά με το ποσοστό που υφίστανται οι φορολογούμενοι στον σύνολο της Ευρώπης. Στόχος είναι η αύξηση των κρατικών εσόδων με ακόμα περισσότερους φόρους, όπως για παράδειγμα αυτούς που εφαρμόζονται στα καύσιμα και στα οχήματα.

Γράφημα 8: Σύγκριση Ελλάδας - ΕΕ ως προς τον Μέσο Όρο του Φόρου Περιβάλλοντος, 2015, (%)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 40-41

**(το ποσοστό του μέσου όρου υπολογίζεται προστίθοντας όλους τους φορολογικούς συντελεστές διαιρούμενος με το 28, δηλαδή ο αριθμός των χωρών και έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια των φορολογικών συντελεστών συμπεριλαμβανομένου και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)*

3.2.5 Φόρος περιουσίας

Όσον αφορά τους φόρους περιουσίας, πρόκειται για φόρους που αναφέρονται στην ακίνητη περιουσία και πρέπει να καταβάλλονται από τους φορολογούμενους κάθε χρόνο, όπου σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται και οι φόροι μεταβίβασης. Συνολικά στην Ευρώπη ο φόρος περιουσίας καταλάμβανε το 1,5% του Α.Ε.Π. το 2012. Πλέον επιβάλλονται και κάποιοι έκτακτοι φόροι στις ακίνητες περιουσίες, διότι προσφέρουν μια πιθανή πηγή εσόδων για τις χώρες με χαμηλά φορολογικά έσοδα, ενώ την ίδια στιγμή θεωρούνται να είναι οι λιγότερο επιζήμιοι για την οικονομική ανάπτυξη δεδομένου της ακινησίας της φορολογικής βάσης. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα κράτη - μέλη, εφόσον τα υψηλότερα ποσοστά στους φόρους περιουσίας παρατηρούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο (3,4% του Α.Ε.Π.), στη Δανία (2,4% του Α.Ε.Π.), στη Γαλλία (2,1% του Α.Ε.Π.) και τέλος στην Ιταλία με τη τελευταία αύξηση που επιβλήθηκε στο φόρο με 0,9 ποσοστιαίες μονάδες του Α.Ε.Π. κυρίως λόγω του νέου τοπικού φόρου επί των ακινήτων. Εν αντιθέσει, τα χαμηλότερα ποσοστά εφαρμόζονται στο Λουξεμβούργο, τη Μάλτα και τη Κροατία. Ωστόσο επειδή σε κάθε χώρα εφαρμόζονται διαφορετικοί κανονισμοί ως προς τη φορολογία περιουσίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ακριβής σύγκριση με τον

αντίστοιχο της Ελλάδας (2,4% του Α.Ε.Π.), όμως γίνεται κατανοητό ότι βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ίσως θα τη κατατάσσαμε στη τρίτη κατηγορία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή: 2014, 41)

3.2.6 Λοιποί φόροι

Υπάρχουν κάποιοι επιπλέον φόροι που επιβαρύνουν τους φορολογούμενους και διαφέρουν από χώρα σε χώρα, κυρίως, ανάλογα με την οικονομική κατάσταση της καθεμιάς. Παρακάτω θα αναφερθούν κάποιοι από αυτούς ενδεικτικά, ώστε να γίνει κατανοητή η αισθητή διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στους φόρους που επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο το φορολογικό σύστημα.

Μια κατηγορία φόρων που εφαρμόζεται τη τελευταία πενταετία αποτελεί ο φόρος αλληλεγγύης που επιβάλλεται στα εισοδήματα φυσικών και νομικών προσώπων, ο οποίος αρχικά εφαρμόστηκε από τη Γερμανία με ποσοστό 5,5%, ακολουθεί η Ελλάδα με ποσοστό 4% και τέλος η Ιταλία με ποσοστό 3% (αφορούν ποσοστά που επιβάλλονται στις μεγαλύτερες κλίμακες εισοδήματος). Ο φόρος αλληλεγγύης, αποτελεί έναν νέο φόρο ο οποίος έκανε την «εμφάνιση» του με τη κρίση και επιβλήθηκε σε κάποιες μόνο χώρες με σκοπό την ενίσχυση των κρατικών εσόδων τη στιγμή που αυτά όλο και μειώνονται. Ακόμη ένας φόρος που εφαρμόζεται στην ελληνική νομοθεσία αποτελεί ο ΕΝΦΙΑ, ο οποίος εφαρμόζεται κατά τα έτη (2) τελευταία έτη στην Ελλάδα και αφορά τα ακίνητα, υπολογιζόμενος βάση τα τετραγωνικά μέτρα του ακινήτου καθώς και τη παλαιότητά του. Ακόμη, ένας παρόμοιος φόρος παρατηρείται και στη Γαλλία, όπου επιβάλλεται σε εισοδήματα που η καθαρή τους αξία ξεπερνά τα 1.300.000,00€ και ονομάζεται φόρος πολυτελείας. Αναφορικά με τους φόρους των οχημάτων, κάθε χώρα έχει το δικαίωμα να επιβάλλει τους δικούς του φόρους χωρίς να υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο «μοτίβο» το οποίο θα πρέπει να ακολουθείται. Το μόνο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τις χώρες είναι να υπάρχει δικαιοσύνη ως προς το φόρο και να μην επιβάλλεται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιβαρύνει κατά πολύ τους φορολογούμενους πολίτες.

3.3 Συσχέτιση Ευρωπαϊκών Φορολογικών Συντελεστών

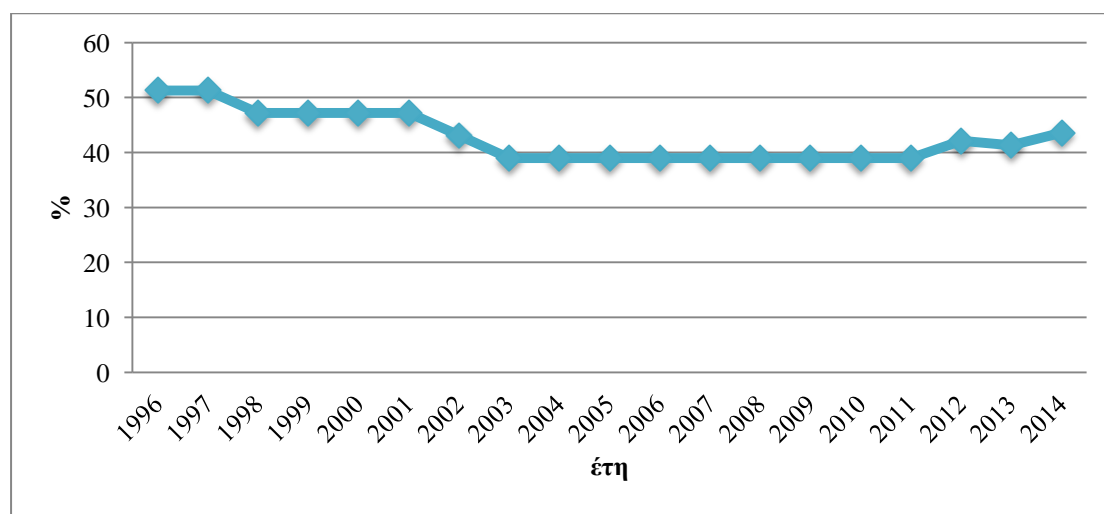
Σε αυτή την ενότητα πρόκειται να γίνει μια ενδεικτική συσχέτιση ως προς τους φορολογικούς συντελεστές φυσικών και νομικών προσώπων καθώς επίσης και

του Φόρου προστιθέμενης αξίας ανάμεσα στην Ελλάδα, το Λουξεμβούργο, τη Βουλγαρία και την Ολλανδία. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να αναφερθούν κάποιες περεταίρω πληροφορίες που αφορούν τους φόρους. Για παράδειγμα θα πρέπει να αναλυθούν: ο τρόπος επιβολής των φόρων, τυχόν φοροαπαλλαγές που υφίστανται καθώς και οι φόροι περιουσίας που επιβάλλονται στα ακίνητα. Παρακάτω, παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία της κάθε χώρας για το 2014 καθώς και τα υψηλότερα επίπεδα φορολογικών συντελεστών που εφαρμόζονται από το 1996 ώστε να καταστεί ευκολότερη η μεταξύ τους σύγκριση.

Η φορολογία στο Λουξεμβούργο

Οι βασικές κατηγορίες εισοδήματος στο Λουξεμβούργο αποτελούνται από: το εισόδημα των εργαζομένων, από το εταιρικό εισόδημα και από τα έσοδα κίνησης κεφαλαίου. Από τον Ιανουάριο του 2013 είχε επιβληθεί ένας σταθερός συντελεστής ύψους 40%

Γράφημα 9: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

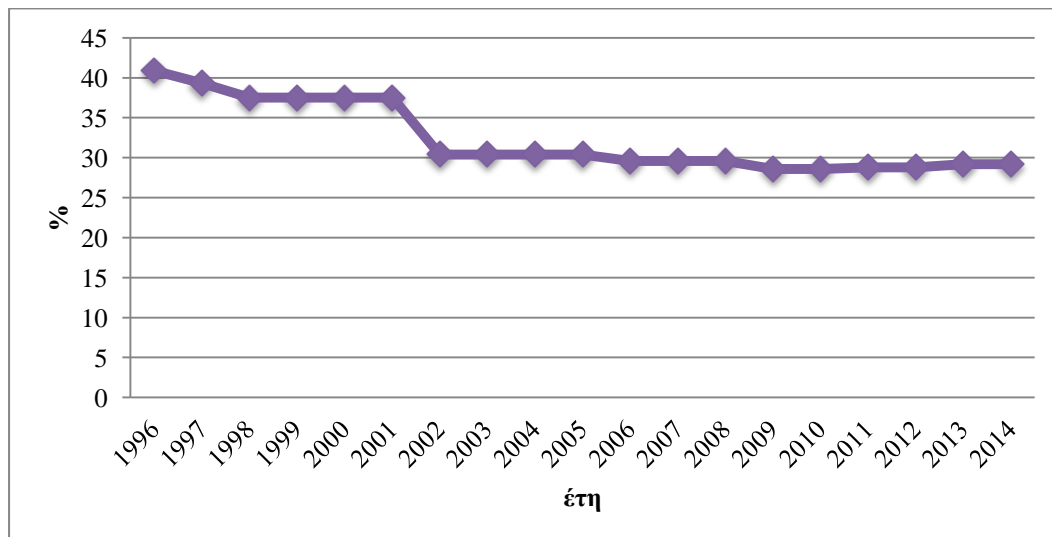
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015:142

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

(όπως φαίνεται και από το γράφημα 9 ο συντελεστής αυτός, ξεκίνησε σε υψηλά ποσοστά αλλά πέρασε σε μια περίοδο όπου παρέμεινε σταθερός και στη συνέχεια παρουσιάζεται και πάλι μια μικρή αύξηση) ο οποίος επιβάλλονταν σε εισοδήματα άνω των 100.000,00€ (200.000,00€ για έγγαμους). Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων βασίζεται στη προσωπική κατάσταση του

φορολογούμενοι, όπως συμβαίνει και στις περισσότερες περιπτώσεις φορολογίας. Έχουν δημιουργηθεί τρεις κατηγορίες για τους υπόχρεους: 1. οι άγαμοι που υποβάλλονται στο γενικό πίνακα φόρου χωρίς επιπλέον εκπτώσεις φόρου, 1α. για τις μονογονεϊκές οικογένειες, ή άτομα άνω των 65 ετών που είναι ανύπαντροι ή χήροι και τέλος η κατηγορία 2. όπου εντάσσονται σε αυτήν οι έγγαμοι και κάνουν τη φορολογική τους δήλωση από κοινού. Η φορολογία φαίνεται να είναι προοδευτική με συντελεστές που κυμαίνονται από 0% έως 40% και επιπλέον υπάρχει ένας φόρος που αφορά το ταμείο απασχόλησης στα φυσικά πρόσωπα όπου το ποσοστό αυτό είναι 7% (9% για φορολογούμενους που έχουν ως φορολογητέο εισόδημα πάνω από 150.000,00€ στη κατηγορία 1., 1α, ενώ στη κατηγορία 2 το ποσό αυτό πρέπει να υπερβαίνει τα 300.000,00€).

Γράφημα 10: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%),(συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

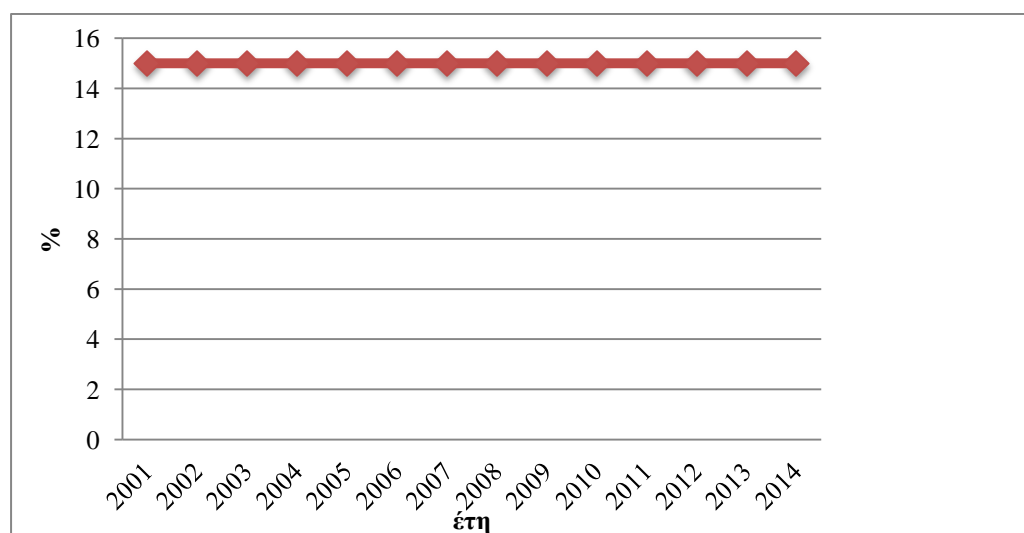
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 144

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Οι φορολογούμενοι βέβαια που είναι κάτοικοι ημεδαπής μπορούν να διεκδικήσουν κάποιες φοροελαφρύνσεις για τα ειδικά έξοδα. Οι ελαφρύνσεις αυτές, αφορούν άτομα με χαμηλά εισοδήματα, μονογονεϊκές οικογένειες όπου τους προσφέρονται επιδόματα παιδιών, σε μισθωτούς και συνταξιούχους Αντίθετα για τις εταιρείες, όπως παρουσιάζεται και στο παρακάτω γράφημα, ο φόρος ξεκίνησε και αυτός σε υψηλά ποσοστά όμως με τη πάροδο των χρόνων παρατηρείται αισθητή μείωση του συντελεστή. Ο φόρος επί των κερδών υπολογίζεται αν προσθέσουμε έναν γενικό εταιρικό φόρο, 21%, ο οποίος συμπεριλαμβάνει και έναν φόρο αλληλεγγύης που

καταβάλλεται από τις εταιρείες, ύψους 7%. Από τον Ιανουάριο του 2013 λοιπόν, έχει εφαρμοστεί ένα νέο ελάχιστο όριο εταιρικού φόρου που επιβαρύνει τους φορολογούμενους, ξεκινώντας από το ποσό των 500,00€ για μικρές επιχειρήσεις (με σύνολο ισολογισμού κάτω από 350.000,00€) και επιβάρυνση 20.000,00€ (αν το σύνολο του ισολογισμού ξεπερνά τα 20.000.000,00€). Επιπλέον, η φορολογία στο Λουξεμβούργο εμπεριέχει το φόρο περιουσίας, όπως και συμβαίνει στη πλειονότητα των χωρών επιβαρύνοντας όλους τους κατοίκους της χώρας αλλά και αυτούς που δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι. Όσον αφορά το φόρο περιουσίας ή αλλιώς το φόρο πλούτου υπάρχει μια επιβάρυνση 0,50% καθώς και στο φόρο γης ένα ποσοστό 0,70%. Επίσης, δέχονται επιπλέον φορολογική επιβάρυνση τα άτομα με περιουσιακά στοιχεία όπως για παράδειγμα στα μετρητά, τα τιμαλφή, τις μετοχές, τις ασφάλειες κ.λπ.

Γράφημα 11: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 140

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Εν συνεχεία, το ποσοστό, το οποίο διαμορφώνει το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, είναι ένας σταθερός συντελεστής 15% (ο οποίος αυξήθηκε το 2015 κατά 2%) και δεν έχει αλλάξει από το 1996 όπως φαίνεται και στο γράφημα 11. Ο συντελεστής αυτός, εφαρμόζεται στα περισσότερα προϊόντα και υπηρεσίες αλλά υπάρχουν και κάποιες εξαιρέσεις όπου παρουσιάζεται μια διαφοροποίηση στους συντελεστές και αυτοί διαμορφώνονται ανάλογα με το είδος του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

Πιο συγκεκριμένα, τα τρόφιμα, τα βιβλία, οι εφημερίδες, τα φαρμακευτικά είδη, τα είδη νερού και τα γεωργικά προϊόντα επιβαρύνονται με συντελεστή 3%, η

βενζίνη και η ηλεκτρική ενέργεια με συντελεστή 6% και τέλος οι πνευματικές εργασίες, το κρασί τα έλαια και τα ξύλα (εκτός αυτών που χρησιμοποιούνται για το τζάκι) επιβαρύνονται με συντελεστή ύψους 12%. Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως οι εξαγωγές δεν επιβαρύνονται με κάποιο ποσοστό Φ.Π.Α., κάτι το οποίο είναι πολύ σημαντικό για τη χώρα εφόσον δεν υποχρεούται να επιβαρύνεται ως κράτος για να προωθεί τα προϊόντα της και σε άλλες χώρες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή: 2014, 115 – 117).

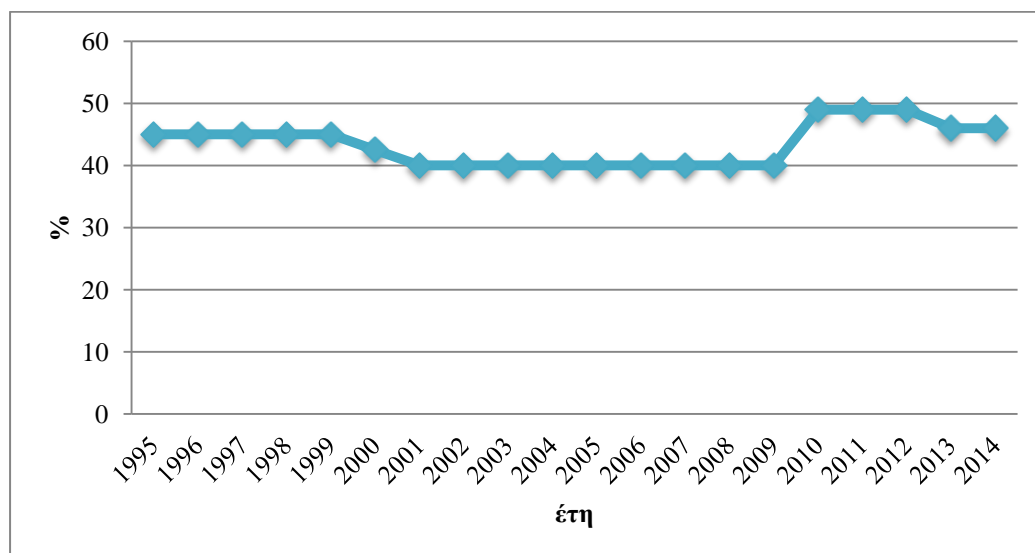
Συμπερασματικά αυτό που προκύπτει από τα παραπάνω είναι η «δυνατότητα» που δίνεται για την ανάπτυξη υγιούς επιχειρήσεων εφόσον οι φόροι οι οποίοι πρέπει να καταβάλλουν είναι σχετικά χαμηλοί ενώ μεγαλύτεροι επιβάλλονται στους μισθωτούς και τους συνταξιούχους. Παρατηρείται λοιπόν, το «φαινόμενο» ενός «φορολογικού παραδείσου» για τις επιχειρήσεις κάτι το οποίο σίγουρα ευνοεί και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό την ίδια τη χώρα. Βέβαια με αυτό το τρόπο φαίνεται να έχει γίνει «κατανοητός» ο τρόπος με τον οποίο η χώρα μπορεί να έχει περισσότερα έσοδα. Επιπλέον βλέπουμε ότι ο συντελεστής Φ.Π.Α. που επιβάλλεται στα προϊόντα και τις υπηρεσίες είναι σταθερός σε βάθος χρόνου και αποτελεί το χαμηλότερο συντελεστή σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αξίζει επιπλέον να σημειωθεί πως γενικά οι μισθοί στο Λουξεμβούργο είναι σε υψηλά επίπεδα (δηλαδή ο κατώτατος μισθός είναι 1.922,96€) και αποτελεί το μεγαλύτερο μέσο μισθό σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Η φορολογία στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα βάσει νόμου υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες εισοδήματος που υπόκεινται στη φορολογική νομοθεσία: κέρδη από εισοδήματα και συντάξεις, κέρδη από επιχειρήσεις, κέρδη από κεφάλαια και τέλος κέρδη από μεταφορές κεφαλαίων. Σύμφωνα με το γράφημα 12 ενώ ο συντελεστής ξεκίνησε σε ενδιάμεσα όρια σε σχέση και με το Λουξεμβούργο, συνέχισε μια σταθερή πορεία από το 2002 μέχρι και το 2009, όμως με την έξαρση της κρίσης ο συντελεστής αυτός αυξήθηκε ραγδαία και από τότε παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Αρχικά, οι έγγαμοι φορολογούνται μαζί με τεκμήριο 5.000,00€ συνολικά (2.500,00€ έκαστος) ενώ όταν πρόκειται για άγαμο το τεκμήριο αυτό είναι 2.500,00€. Για τα εισοδήματα μέχρι 21.000,00€ υπάρχει έκπτωση φόρου 2.100,00€ ενώ για τα επόμενα πάνω από τα 21.000,00€ η έκπτωση φόρου συνεχίζει να υπάρχει όμως μειώνεται κατά 100,00€ για κάθε 1.000,00€ που αυξάνεται το εισόδημα. Επίσης υπάρχουν και κάποιες φοροαπαλλαγές οι οποίες ελαφρύνουν

κατά κάποιο τρόπο το ποσό που καλείται να καταβάλλει ο κάθε φορολογούμενος και αυτό εξαρτάται από το ποσό της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, σε τυχόν δωρεές, καθώς και στα άτομα τα οποία εμφανίζουν αναπηρία άνω των 67%.

Γράφημα 12: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

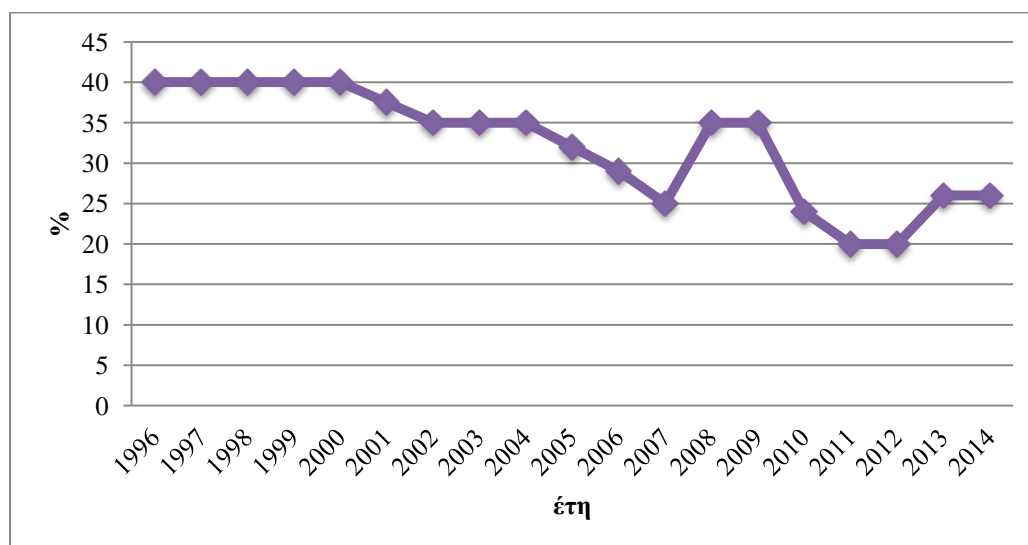
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 142

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Οι μεταβιβάσεις ακινήτων, και άλλων περιουσιακών στοιχείων όπως μετοχές, συμμετοχές στο πλαίσιο των εταιρικών σχέσεων, ομόλογα και έντοκα γραμματεία υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου επί της υπεραξίας 15%.

Όσον αφορά τις εταιρείες υπάρχει ένας σταθερός συντελεστής 26% (ο οποίος παρουσιάζεται αυξημένος σε σχέση με τις καταγραφές του 2011) για κέρδη μέχρι 50.000,00€ και 33% πάνω από το ποσό αυτό. Επιπλέον, υπάρχει και ένας φόρος ο οποίος ονομάζεται προκαταβολή φόρου και αποτελεί το ποσοστό του 55% το οποίο καταβάλλουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι εταιρείες καθώς και ο φόρος αλληλεγγύης που βαραίνει τους υπόχρεους. Όπως φαίνεται από το παραπάνω γράφημα, ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων παρουσιάζει τα πρώτα χρόνια μία σταθερή πορεία που όμως κατά τη περίοδο της κρίσης αυξάνεται αλλά το 2011 και μετά παρουσιάζει μία αισθητή μείωση, όπου φτάνει σήμερα σε επίπεδα σχετικά χαμηλά. είναι 13% (ο οποίος το 2009 ήταν 9%). Ο συντελεστής είναι 6,5%, στα ξενοδοχεία, στις εφημερίδες, τα περιοδικά, τα βιβλία και στα φάρμακα.

Γράφημα 13: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

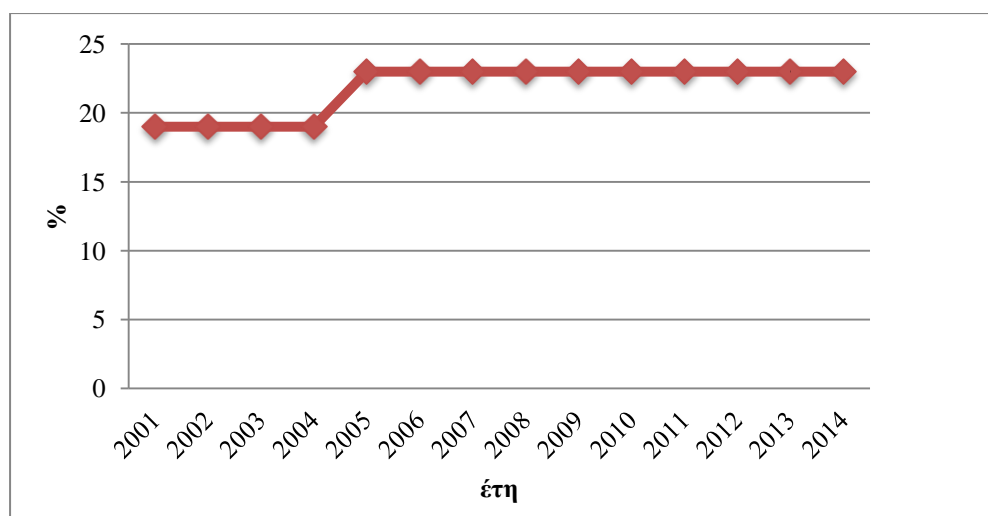
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 144

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Το ποσοστό του Φ.Π.Α. που επιβαρύνει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες στην Ελλάδα είναι ένας σταθερός συντελεστής 23% (ο οποίος ανέβηκε από το 2009 που ήταν 19%) όπως φαίνεται και από το γράφημα 14, ενώ ο μειωμένος συντελεστής. Ωστόσο για τις περιοχές των Δωδεκανήσων, των Κυκλάδων αλλά και των ανατολικών νησιών του Αιγαίου οι συντελεστές είναι μειωμένοι κατά 30%. Οι ειδικοί φόροι που αφορούν την ηλεκτρική ενέργεια, επιβλήθηκαν από το 2010 και δεν αφορούν την ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Τέλος, όσον αφορά το φόρο περιουσίας ο υπολογισμός γίνεται με τη βοήθεια διαφόρων παραμέτρων όπως, τη γεωγραφική θέση του ακινήτου, την επιφάνειά του, τη χρήση, την ηλικία του καθώς και τη τοποθεσία στην οποία βρίσκεται. Παρόλ' αυτά υπάρχει έκπτωση του φόρου από 50% μέχρι και 100% σε οικογένειες με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα ή τρίτεκνους ή ακόμα και σε περιπτώσεις όπου τα μέλη της οικογένειας πάσχουν από κάποιες κινητικές δυσκολίες. Επιπλέον, ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων βαραινεται με ποσοστό 3%. Το ακαθάριστο ποσό από ακίνητα υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο 1,5%, και αυτός αυξάνεται σε 3% αν η επιφάνεια του εδαφίου ξεπερνάει τα 300τ.μ. ή αν πρόκειται για επαγγελματική μίσθωση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή: 2014, 91 – 93).

Γράφημα 14: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 140

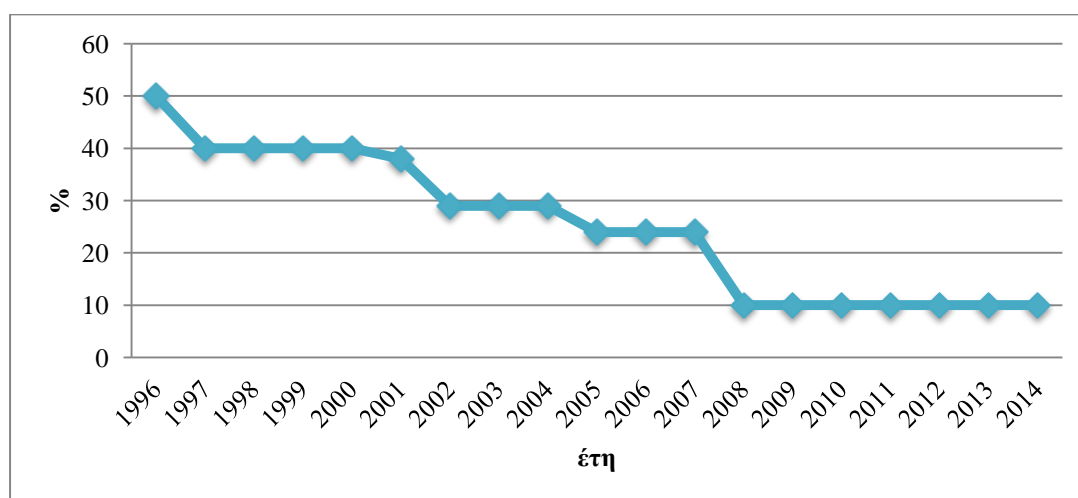
**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως ο φορολογικός συντελεστής φυσικών προσώπων μεταβλήθηκε κατά πολύ τη περίοδο της κρίσης, πράγμα που σημαίνει πως αυτόματα επηρεάστηκαν οι περισσότεροι μισθωτοί και συνταξιούχοι καθώς επίσης και τα επόμενα χρόνια με την ακόμα μεγαλύτερη αύξησή του οι φορολογούμενοι βρίσκονται αντιμέτωποι με ακόμη μεγαλύτερους φόρους. Όσον αφορά το φόρο νομικών προσώπων, παρατηρείται μια γενική αυξομείωση τα τελευταία χρόνια, αλλά ειδικά μετά τη περίοδο της κρίσης ο συγκεκριμένος συντελεστής έχει πάρει μία ανοδική πορεία, γεγονός που επηρεάζει όλες τις επιχειρήσεις και κατά κύριο λόγο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ουσιαστικά ο φόρος νομικών προσώπων αποτελεί έναν από τους υψηλότερους σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από αυτή τη διαμόρφωση των φόρων αυτό το οποίο μπορεί να σημειωθεί είναι πως εφόσον αυξάνονται οι συντελεστές φυσικών προσώπων καθώς και των νομικών προσώπων, είναι δεδομένο πως η χώρα δεν μπορεί να «αποκτήσει» τα έσοδα τα οποία χρειάζεται. Ο Φ.Π.Α. τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε σταθερά επίπεδα χωρίς να σημειώνονται σημαντικές αλλαγές, παρόλ' αυτά αποτελεί και αυτός έναν από τους υψηλότερους συντελεστές στην Ευρώπη. Ο κατώτατος μισθός, ο οποίος αγγίζει τα 683,76 ευρώ, βρίσκεται στα ενδιάμεσα όρια των κατώτατων μισθών της Ευρώπης.

Η φορολογία στη Βουλγαρία

Από το 2008 η Βουλγαρία έχει επιβάλλει έναν σταθερό συντελεστή 10% στη φορολογία εισοδήματος καταργώντας έτσι το προοδευτικό σύστημα το οποίο υπήρχε μέχρι τότε με ποσοστά 20%, 22% και 24%. Όπως φαίνεται και από το γράφημα 15 ο συντελεστής ξεκινώντας από πολύ υψηλά επίπεδα, αμέσως την επόμενη χρονιά έπεσε σε χαμηλότερη κλίμακα ώσπου τελικά, σήμερα ο φόρος έχει ελαχιστοποιηθεί πάρα πολύ. Αυτό καθιστά τη Βουλγαρία τη μοναδική χώρα με το μικρότερο ποσοστό φορολογικού συντελεστή που αφορά τα εισοδήματα φυσικών προσώπων και όπως θα αναλυθεί και παρακάτω έχει εξίσου χαμηλό φόρο για τα εισοδήματα νομικών προσώπων. Υπάρχουν έξι κατηγορίες από τις οποίες προκύπτουν εισοδήματα για τους φορολογούμενους και σε σχέση με άλλες χώρες δεν έχουν πάρα πολλές φοροελαφρύνσεις.

Γράφημα 15: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 142

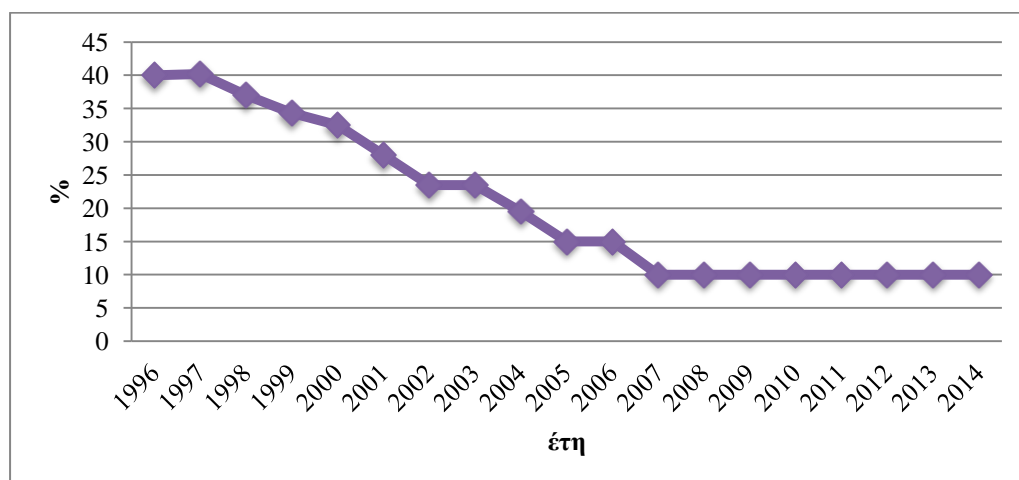
**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Τα μέλη της οικογένειας φορολογούνται ξεχωριστά και οι συντάξεις και άλλες κοινωνικές εισφορές δε πλήττονται από κάποιον φορολογικό συντελεστή. Είναι σημαντικό να αναφερθεί, πως στη Βουλγαρία γενικότερα δεν υπάρχουν επιδόματα ούτε κάποιο επίδομα που να αφορά τα παιδιά, το μόνο που προσφέρεται είναι ένα επίδομα στα άτομα με κινητικά προβλήματα τα οποία λαμβάνουν ένα ετήσιο ποσό των 4.049,00€. Επίσης, υπάρχει έκπτωση φόρου 5% αν γίνει άμεση καταβολή του φόρου ή με ηλεκτρονικό τρόπο. Τέλος, επιστροφή φόρου μπορούν να διεκδικήσουν

τα άτομα που έχουν χαμηλό ετήσιο εισόδημα ενώ για το φόρο περιουσίας ισχύει η επιβολή ενός φόρου από 0,5% - 2% (Δημοτικός φόρος) και φόρος στη μεταβίβαση ακινήτων 1,3% - 2,6% (Δημοτικός φόρος).

Στις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη Βουλγαρία εφαρμόζεται ένα πολύ απλοποιημένο φορολογικό σύστημα εφόσον υπάρχει ένας μοναδικό συντελεστής για όλες τις επιχειρήσεις ο οποίος από το 1995 όπου ήταν 40% έφτασε στο 10% το 2007 και είναι αυτό που ισχύει μέχρι και σήμερα. Η μείωση αυτή διακρίνεται χαρακτηριστικά από το γράφημα 16, όπου ο συντελεστής παρουσίασε μία μεγάλη πτώση τη περίοδο που η κρίση επηρέαζε τις υπόλοιπες χώρες. Σήμερα ο συντελεστής αυτός βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και για το λόγο αυτό πολλοί επιχειρηματίες τείνουν να ανοίγουν εταιρείες στη συγκεκριμένη χώρα.

Γράφημα 16: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 144

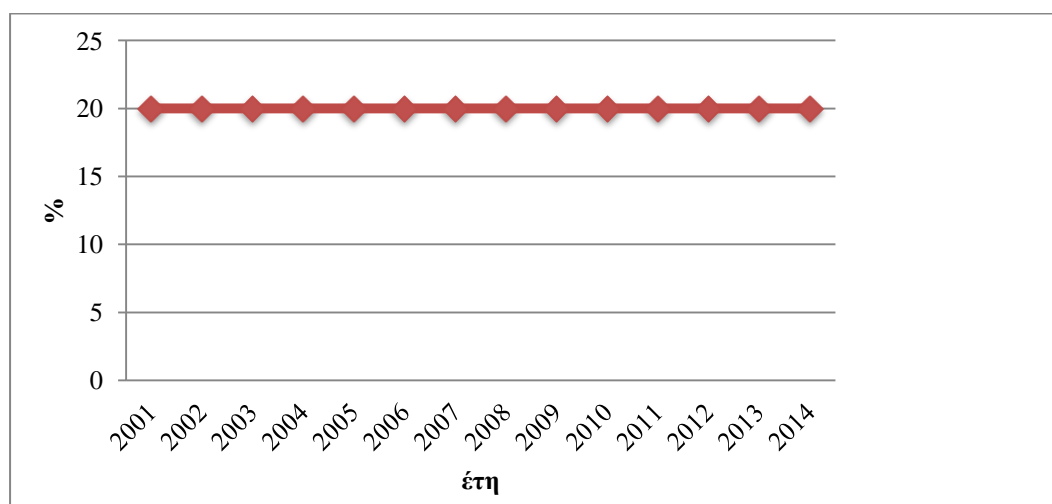
**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Εκπτώσεις φόρου δικαιούνται κατασκευαστικές εταιρείες όπου μπορούν να μειώσουν το φόρο έως και 100% με τη προϋπόθεση ότι οι εν λόγω εταιρείες θα δραστηριοποιούνται σε δήμους με πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας. Το ίδιο συμβαίνει και σε εταιρείες ή συνεταιρισμούς που προσλαμβάνουν άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένους και μακροχρόνια άνεργους για τουλάχιστον 12 μήνες. Τέλος, δέχονται μία φοροελάφρυνση οι γεωργοί, οι οποίοι όμως παράγουν αποκλειστικά προϊόντα που δεν έχουν υποστεί κάποια μεταποίηση ως προς τη σύνθεσή τους. Όσον αφορά το Φ.Π.Α. που εφαρμόζεται στη Βουλγαρία, αποτελείται από έναν γενικό συντελεστή

20% ο οποίος έχει παραμείνει σταθερός παραπάνω από μία δεκαετία κάτι το οποίο είναι πρωτοφανές για μία χώρα, και υπάρχουν ορισμένα προϊόντα ή υπηρεσίες τα οποία έχουν μηδενικό φορολογικό συντελεστή. Ο φόρος παρατηρείται, να βαρύνει προϊόντα όπως: το αλκοόλ, το καφέ, το καπνό, τα ενεργειακά προϊόντα, την ηλεκτρική ενέργεια καθώς επίσης και τα αυτοκίνητα με έναν υψηλότερο φόρο και αυξάνεται με τους επιπλέον φόρους οι οποίοι δεν αναφέρονται στα παραπάνω παραδείγματα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014: 55-57).

Η συγκεκριμένη χώρα τα τελευταία χρόνια επιβάλλει έναν φορολογικό συντελεστή 10% ο οποίος αφορά μισθωτούς και συνταξιούχους καθώς επίσης και τις επιχειρήσεις.

Γράφημα 17: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015:140

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

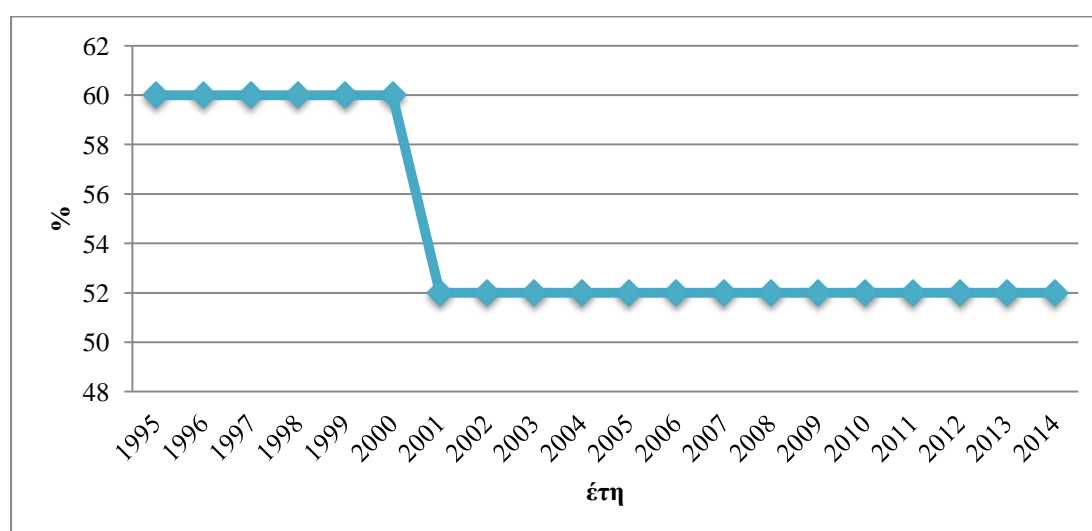
Με αυτούς τους συντελεστές είναι φανερό πως καθίσταται πιο εύκολη η ίδρυση μιας επιχείρησης καθώς οι φόροι που καταβάλλονται στο κράτος είναι σχεδόν αμελητέοι σε σχέση με άλλες χώρες. Για το λόγο αυτό πολλοί επιχειρηματίες και από διαφορετικές χώρες επιθυμούν ή και ακόμα αποφασίζουν την ίδρυση μίας εταιρείας στη συγκεκριμένη χώρα (για παράδειγμα, η έδρα της εταιρείας θα θεωρείται η Βουλγαρία και στην Ελλάδα θα υπάρχει ένα υποκατάστημα) γνωρίζοντας βέβαια ότι ο φόρος που θα πρέπει να καταβάλλει είναι αυτός που επιβάλλει η Βουλγαρία, δηλαδή 10%. Στη συγκεκριμένη χώρα βέβαια ο κατώτατος μισθός αγγίζει τα 214,75 ευρώ και αποτελεί έναν από τους πιο χαμηλούς μέσους μισθούς στην Ευρώπη. Ο Φ.Π.Α. είναι

σταθερός από το 2001 στο 20% και βρίσκεται περίπου στα ενδιάμεσα όρια των φορολογικών συντελεστών.

Η φορολογία στην Ολλανδία

Το φορολογικό σύστημα αποτελείται από τρία «πλαίσια» σύμφωνα με τα οποία φορολογούνται οι πολίτες και περιλαμβάνουν: το εισόδημα από εργασία, την αμοιβή συμβούλων από το εταιρικό εισόδημα, καθώς και το εισόδημα από την ακίνητη περιουσία.

Γράφημα 18: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 14

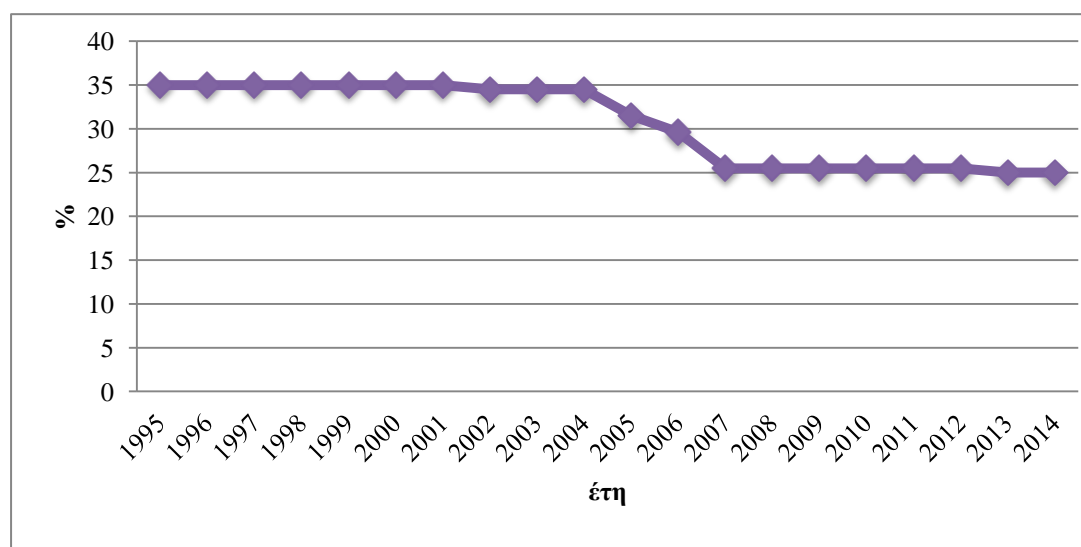
**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Στο πρώτο πλαίσιο συμπεριλαμβάνονται τα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες, από ιδιοκατοίκηση της κύριας κατοικίας (τεκμαρτό εισόδημα), από περιοδικές εισπράξεις και πληρωμές και διάφορα οφέλη που σχετίζονται με τις διατάξεις του εισοδήματος. Στο δεύτερο πλαίσιο περιλαμβάνονται τα εισοδήματα από ένα ουσιαστικό ενδιαφέρον και το τελευταίο πλαίσιο περιέχει εισοδήματα από επενδύσεις και αποταμιεύσεις. Η φορολογία είναι προοδευτική με ποσοστά φόρου από 36,25% μέχρι και 52% (τα ποσοστά περιλαμβάνουν τα έσοδα από φόρους και τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης). Στο γράφημα 18, παρατηρείται ότι ο ανώτατος συντελεστής του φόρου εισοδήματος ήταν στο 60%, όμως σε βάθος χρόνου αυτό το ποσοστό έχει αλλάξει κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες, δηλαδή αγγίζει το 52%. Η Ολλανδία αποτελεί τη χώρα με το υψηλότερο ποσοστό φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων ακόμα και σήμερα, πράγμα το οποίο σημαίνει πως εφαρμόζεται «βαριά» φορολογία στους

μισθωτούς και συνταξιούχους. Για τους φορολογούμενους που βρίσκονται πάνω από την ηλικία συνταξιοδότησης τα ποσοστά διαμορφώνονται αλλιώς, ξεκινώντας από 18,35% έως 52% εφόσον η συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων εξαιρούνται από την εισφορά για την εθνική σύνταξη.

Από την άλλη πλευρά, ο σταθερός συντελεστής για τη φορολογία νομικών προσώπων είναι 25% ενώ 20% για εισοδήματα πάνω από 200.000,00€. Για φιλικές προς το περιβάλλον επιχειρήσεις (όπως για παράδειγμα γι' αυτές που κάνουν ανακύκλωση των υλικών που χρησιμοποιούνται σε εργασίες) δίδεται μια μείωση 13,5%, 27% και 36%, ποσοστό το οποίο εξαρτάται από το είδος της επιχείρησης.

Γράφημα 19: Εξέλιξη του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων, 1996-2014, (%), (συμπεριλαμβανομένων και των επιπρόσθετων επιβαρύνσεων)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015: 144

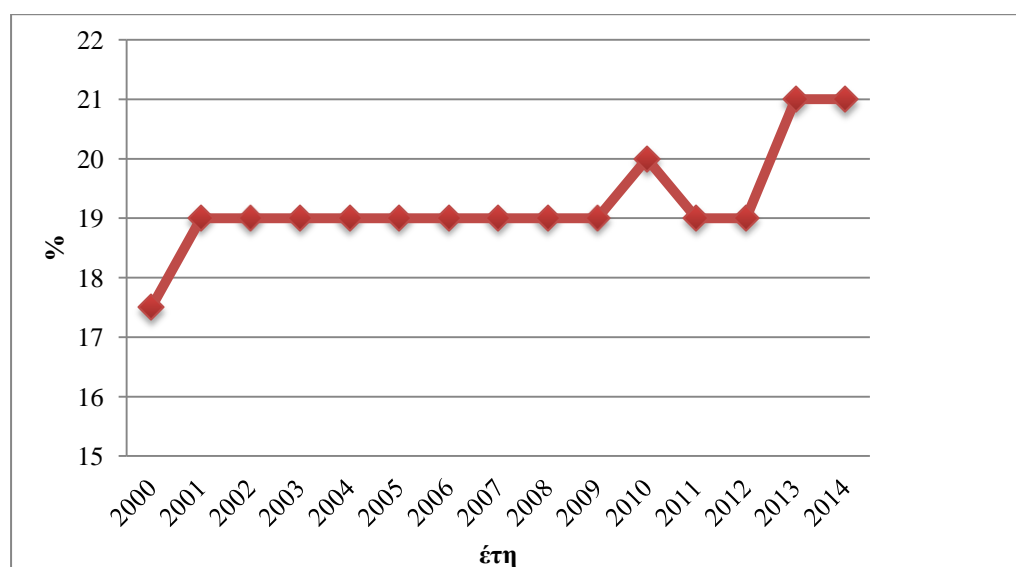
**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Όπως παρατηρείται και από το παραπάνω γράφημα, ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων ενώ έχει ξεκινήσει από υψηλά όρια, αλλά όχι και τόσο υψηλά συγκριτικά με τις παραπάνω χώρες, από το 2007 και μετά ο φόρος αυτός βρίσκεται στο 25%. Αυτό δείχνει, πως η συγκεκριμένη χώρα, όσον αφορά το τομέα των επιχειρήσεων είναι πιο «ελαστική» και δίνει περισσότερες προοπτικές στους φορολογούμενους επιχειρηματίες.

Ο Φ.Π.Α. στην Ολλανδία διακρίνεται σε δύο κατηγορίες. Υπάρχει δηλαδή, ο σταθερός συντελεστής που είναι 21% και ο μειωμένος συντελεστής 6%, ο οποίος επιβάλλεται σε προϊόντα και υπηρεσίες: όπως φαγητό, νερό, φάρμακα, πολιτιστικά

γεγονότα και ότι αφορά τη τέχνη. Επίσης, εφαρμόζεται ένας φόρος περιβάλλοντος, ο οποίος αφορά το νερό της βρύσης, τα απόβλητα και τον άνθρακα, καθώς επίσης και ενεργειακούς φόρους για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή και στο φόρο επί των οχημάτων. Στο γράφημα 20 παρατηρείται μία μικρή αύξηση, δηλαδή 1,5 ποσοστιαία μονάδα, στον Φ.Π.Α. ώσπου για τα επόμενα εννέα χρόνια παρέμεινε σταθερός στο 19%. Περίπου τη περίοδο της κρίσης το 2009 – 2010 δηλαδή, ο συντελεστής αυξάνεται στο 20% και τέλος το 2013 αυξήθηκε ακόμα μία ποσοστιαία μονάδα ώσπου έφτασε στο όριο που βρίσκεται μέχρι και σήμερα, στο 21%.

Γράφημα 20: Εξέλιξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, 2001-2014, (%)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015:140

**(για την ανασκόπηση στα παλαιότερα χρόνια έχουν χρησιμοποιηθεί τα ανώτατα όρια φορολογικών συντελεστών από κάθε έτος)*

Επιπλέον, υπάρχουν, όπως αναφέρθηκαν και προηγουμένως, ειδικοί φόροι κατανάλωσης στα αναψυκτικά, και ειδικοί φόροι κατανάλωσης στο καπνό και τα ποτά. Όσον αφορά τα ακίνητα, η κυριότητα της ακίνητης περιουσίας φορολογείται ουσιαστικά από την τοπική αυτοδιοίκηση μέσα από το φόρο ακίνητης περιουσίας και η μεταβίβαση του ακινήτου αντίστοιχα από το φόρο μεταβίβασης. Αυτό το ποσοστό είναι 2% για τις κατοικίες και 6% σε άλλα ακίνητα.

Η Ολλανδία αποτελεί μία από τις λίγες χώρες που έχει τον υψηλότερο φορολογικό συντελεστή φυσικών προσώπων δηλαδή φτάνει το 52%, πράγμα που σημαίνει πως οι κάτοικοι στην Ολλανδία μπορεί να παίρνουν υψηλούς μισθούς όμως είναι υπόχρεοι να καταβάλλουν μεγάλο μέρος αυτού στο κράτος. Από την άλλη

πλευρά, ο συντελεστής για τα νομικά πρόσωπα είναι από τους χαμηλότερους και για το λόγο αυτό παρουσιάζεται κι εδώ ένας «φορολογικός παράδεισος» με πολλές προοπτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες για τους επιχειρηματίες. Τέλος, παρατηρείται μια μεγάλη αύξηση του συντελεστή Φ.Π.Α. τα τελευταία τρία χρόνια ενώ τα προηγούμενα παρέμενε σχετικά σταθερός. Αυτό συνήθως συμβαίνει τις περιόδους, όπου λόγω της κρίσης επιβάλλονται περισσότεροι φόροι ώστε να εισπράττονται τα απαραίτητα κρατικά έσοδα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η εξέταση των διαφορετικών φορολογικών συστημάτων που εφαρμόζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που με τη σειρά τους δημιουργούν μια γενική ποικιλομορφία. Είναι φανερό, ότι υπάρχουν αρκετές αποκλίσεις ανάμεσα στις χώρες και οι κύριοι παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτό είναι πολιτικοί, πολιτισμικοί και οικονομικοί όπως ακριβώς αναφέρθηκε και στα παραπάνω κεφάλαια. Ουσιαστικά η διαμόρφωση των φορολογικών συστημάτων αφορά τη κάθε μία χώρα ξεχωριστά αλλά παράλληλα και την Ε.Ε. λόγω της «στενής» σχέσης που έχει δημιουργηθεί μεταξύ στα κράτη – μέλη καθώς και στο τρόπο με τον οποίο λειτουργούν, αλληλεπιδρούν, συναλλάσσονται και επηρεάζουν τη παγκόσμια οικονομία. Αυτό το οποίο προέκυψε από τις παραπάνω συγκρίσεις που πραγματοποιήθηκαν με τη βοήθεια των γραφημάτων, είναι η εμφανής διαφορά που παρουσιάζει η Ελλάδα ως προς το τομέα των επιχειρήσεων δείχνοντας πως το πραγματικό ύψος της φορολογίας κυμαίνεται περίπου στα ενδιάμεσα επίπεδα ανάμεσα στις είκοσι οχτώ χώρες αλλά παρόλ' αυτά παρουσιάζεται ως η υψηλότερη, αν συγκριθεί με τα νέα κράτη – μέλη που είναι ενταγμένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη ανταγωνιστικής ιδιότητας ως προς το τομέα των επιχειρήσεων με απόρροια να παρουσιάζεται ως μη «ελκυστική» από τη πλευρά των εγχώριων επιχειρηματιών αλλά και ξένων επενδυτών. Όσον αφορά τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, η Ελλάδα σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη – μέλη παρουσιάζεται να εφαρμόζει νόμους που επιβαρύνουν συνεχώς και αναποτελεσματικά τους φορολογούμενους, όπως αυτό παρουσιάστηκε και στο τρίτο κεφάλαιο. Ως μια διαφορετική προσέγγιση όπου θα μπορούσε να ακολουθηθεί είναι η εφαρμογή εναλλακτικών τρόπων επιβολής των φόρων σε κάθε χώρα που βρίσκεται αντιμέτωπη με τέτοιου είδους ζητήματα. Θα ήταν, δηλαδή πιο αποτελεσματικό αν μειώνονταν οι φορολογικοί συντελεστές και ενδεχομένως να δινόταν περισσότερη βαρύτητα στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Ειδικά τη συγκεκριμένη περίοδο που διανύει η Ελλάδα, δηλαδή την οικονομική κρίση, δεν αποτελεί κατασταλτικό μέτρο η αύξηση των φορολογικών συντελεστών τόσο στα φυσικά όσο και στα νομικά πρόσωπα ενώ παράλληλα παρατηρείται αύξηση στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και στον Φ.Π.Α. Αντιθέτως, η ελάττωση του προβλήματος ενδεχομένως να μπορεί να επιτευχθεί μέσω λειτουργιών που τείνουν να τονώσουν την οικονομία ούτως ώστε να

προκύψουν τα απαραίτητα κρατικά έσοδα. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να γίνει μια προσπάθεια για μείωση του Φ.Π.Α. και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, ενώ παράλληλα οι φορολογικοί συντελεστές να παραμείνουν σταθέροι, όπως στο παράδειγμα που αναφέρθηκε με το Λουξεμβούργο. Με αυτό το τρόπο, η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών παραμένει στα ίδια όρια, όμως τα αγαθά και οι υπηρεσίες προσφέρονται σε χαμηλότερες τιμές με αποτέλεσμα στη κατανάλωση περισσότερων αγαθών. Άλλος ένας τρόπος καταπολέμησης της ύφεσης, είναι η αύξηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών με τη μείωση των φορολογικών συντελεστών και τη παραμονή των φόρων στα ίδια όρια. Επιπροσθέτως, ακόμη ένα σημαντικό θέμα το οποίο καλείται να αντιμετωπίσει η Ε.Ε. είναι η καταστολή και ενδεχομένως η εξάλειψη της φοροδιαφυγής. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενα κεφάλαια, γίνονται προσπάθειες μέσω προγραμμάτων, που αφορούν την Ε.Ε. ώστε να γίνουν συλλογικές δράσεις για τη καταπολέμηση των φορολογικών ζητημάτων που προκύπτουν κατά περιόδους. Βέβαια δεν είναι μόνο αυτό αρκετό, καθώς θα πρέπει να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει κατανοητή στους πολίτες η ευθύνη που έχουν απέναντι στο κράτος καθώς και η υποχρέωση για καταβολή των απαιτούμενων φόρων ώστε να διατηρείται η «ισορροπία». Για να πραγματοποιηθεί αυτό, δεν αρκεί να νομοθετούνται και να εφαρμόζονται φορολογικά συστήματα στα οποία δε μπορούν να απαποκριθούν οι υπόχρεοι αλλά να είναι «φιλικά», απλά, και δίκαια ώστε να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες του κάθε κράτους. Ωστόσο είναι προφανές πως όσες αλλαγές έχουν επέλθει μέχρι σήμερα σε όλους τους τομείς φορολογίας στην Ελλάδα, εφαρμόστηκαν υπό πίεση με κύριο στόχο να προκύψουν τα απαραίτητα έσοδα για τις ανάγκες της χώρας. Αν όμως κατανοηθεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να αυξησει τα έσοδά της χωρίς να επιβαρύνει ταυτόχρονα με φόρους και υψηλούς φορολογικούς συντελεστές τους πολίτες, τότε θα έχει κατακτηθεί ένα σημαντικό κεφάλαιο που επηρεάζει και πάντα θα επηρεάζει τις οικονομίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγαπητός Σ. (1990), *Η Εναρμόνιση του φόρου Προστιθέμενη Αξίας*, Εκδόσεις ΙΟΒΕ, Αθήνα

Γεωργακόπουλος Θ., Λιανού Θ., Μπένου Θ., Τσεκούρα, Γ., Χατζηπροκοπίου Μ. & Χρήστου Γ., (2007), *Εισαγωγή στη Πολιτική Οικονομία*, Εκδόσεις Μπένου Γ., Αθήνα

Eur – Lex (2007), *Συντονισμός των συστημάτων άμεσης φορολογίας των κρατών μελών*. Διαθέσιμο στην:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV%3A131058>

{Ανακτήθηκε 20/01/2016}

Eur – Lex: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), *Συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης*. Διαθέσιμο στην:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=URISERV:c10521&from=EN>

{Ανακτήθηκε 10/12/2015}

Europa.eu: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016), *Η ΕΕ με λίγα λόγια*. Διαθέσιμο στην:

http://europa.eu/about-eu/basic-information/about/index_el.htm

{Ανακτήθηκε 20/01/2016}

Europa.eu: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), *Φορολογία*.

Διαθέσιμο στην: http://europa.eu/pol/tax/index_el.htm

{Ανακτήθηκε 20/10/2015}

Europa.eu: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), *Η Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Διαθέσιμο στην: http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_el.htm

{Ανακτήθηκε 15/02/2016}

Eurostat Statistical Books (2014), *Taxation Trends in the European Union: Data for the Eu Member States, Iceland and Norway*. Διαθέσιμο στην: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2014/report.pdf

{Ανακτήθηκε 20/09/2016}

Eurostat Statistical Books (2015), *Taxation Trends in the European Union: Data for the Eu Member States, Iceland and Norway*. Διαθέσιμο στην: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2015/report.pdf

{Ανακτήθηκε 10/04/2016}

Italy individual – Taxes on personal income, (2015). Διαθέσιμο στην: <http://taxsummaries.pwc.com/uk/taxsummaries/wwts.nsf/ID/JDCN-89HSQA>

{Ανακτήθηκε 15/12/2015}

Καράγιωργας Δ.Π (1981), *Δημόσια Οικονομική 2: Οι δημοσιονομικοί θεσμοί*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Παπαδέας Π. (2013), *Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών με ΦΠΑ και ΕΓΛΣ (ΚΦΑΣ)*, Αθήνα

WISE GEEK, *What is a solidarity tax?*.

Διαθέσιμο στην: <http://www.wisegEEK.com/what-is-a-solidarity-tax.htm>

{Ανακτήθηκε 15/12/2015}

Wealth tax in France. Διαθέσιμο στην: <https://www.angloinfo.com/france/how-to/page/france-money-general-taxes-wealth-tax>

{Ανακτήθηκε 15/02/2015}